

Nyt om dyrkning af majs

Martin Mikkelsen

Grovfoderseminar 6. februar 2024

STØTTET AF

Planteafgiftsfonden

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug
Landbrug og Fødevarer,
Sektor for Planteproduktion og Sektor for Kvæg

SEGES
INNOVATION

Udsigterne for majs

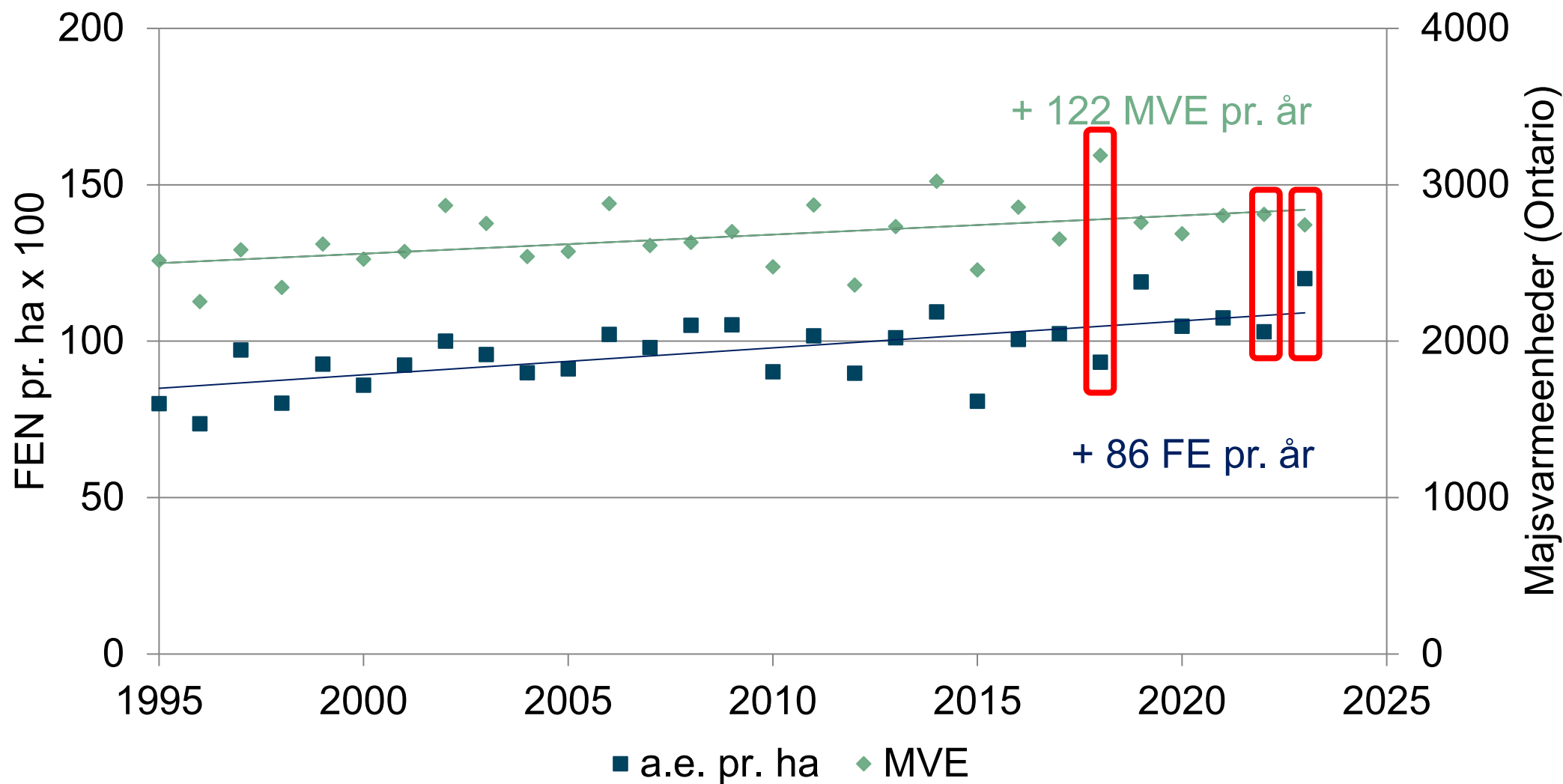
- Varmere klima – påvirker udbytte og kvalitet
- Forårstørke
- Større vandingsbehov
- Hanespore
- Satellitdata anvendes til at udpege målrettede efterafgrøder til fysisk kontrol
- Ny N-regulering – mindre udvaskning i majs

Indhold

- Udbytte, kvalitet og vejrforhold
- Merudbytte for vanding
- Store udbytter med lille udvaskning
- Placering af gylle og striptill
- Udtræk fra Mark- og Kvægdatabasen
- Høsttidsprognosen
- Udbytteprognosen

Udbytte og majsvarmeenheder

1995-2023

DS og DMI

Grovfoderkvaliteten - FK NDF

	2022	2023
<i>Antal analyser</i>	3172	3387
FK NDF	64,4	61,6

Vejret og grovfoderkvalitet

	Temperatur	Sol	Vandmangel
Lignin	+	-	-
FK NDF	-	+	+

P.J. Van Soest et al., Journal of Animal Science, Vol 47, No. 3, 1978

Vejret og grovfoderkvalitet – FK NDF

2022	Temperatur	Sol	Vand
	<i>Afvigelse i fht. normal, pct.</i>		
August	+7	+21	-43
September	-3	+11	+16

Vejret og grovfoderkvalitet – FK NDF

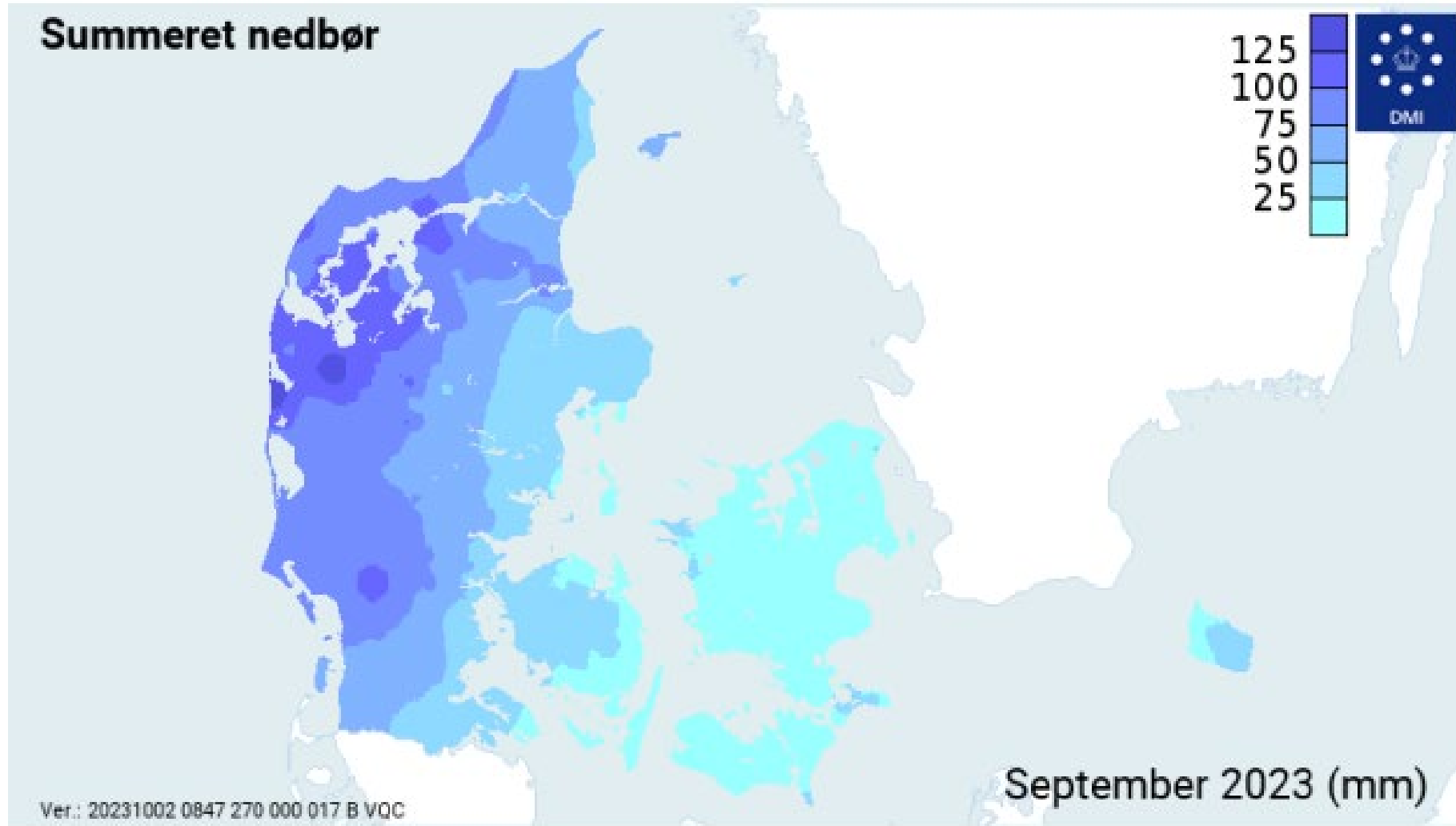
2023	Temperatur	Sol	Vand
	<i>Afvigelse i fht. normal, pct.</i>		
August	-5	-30	+18
September	+28	+21	-17

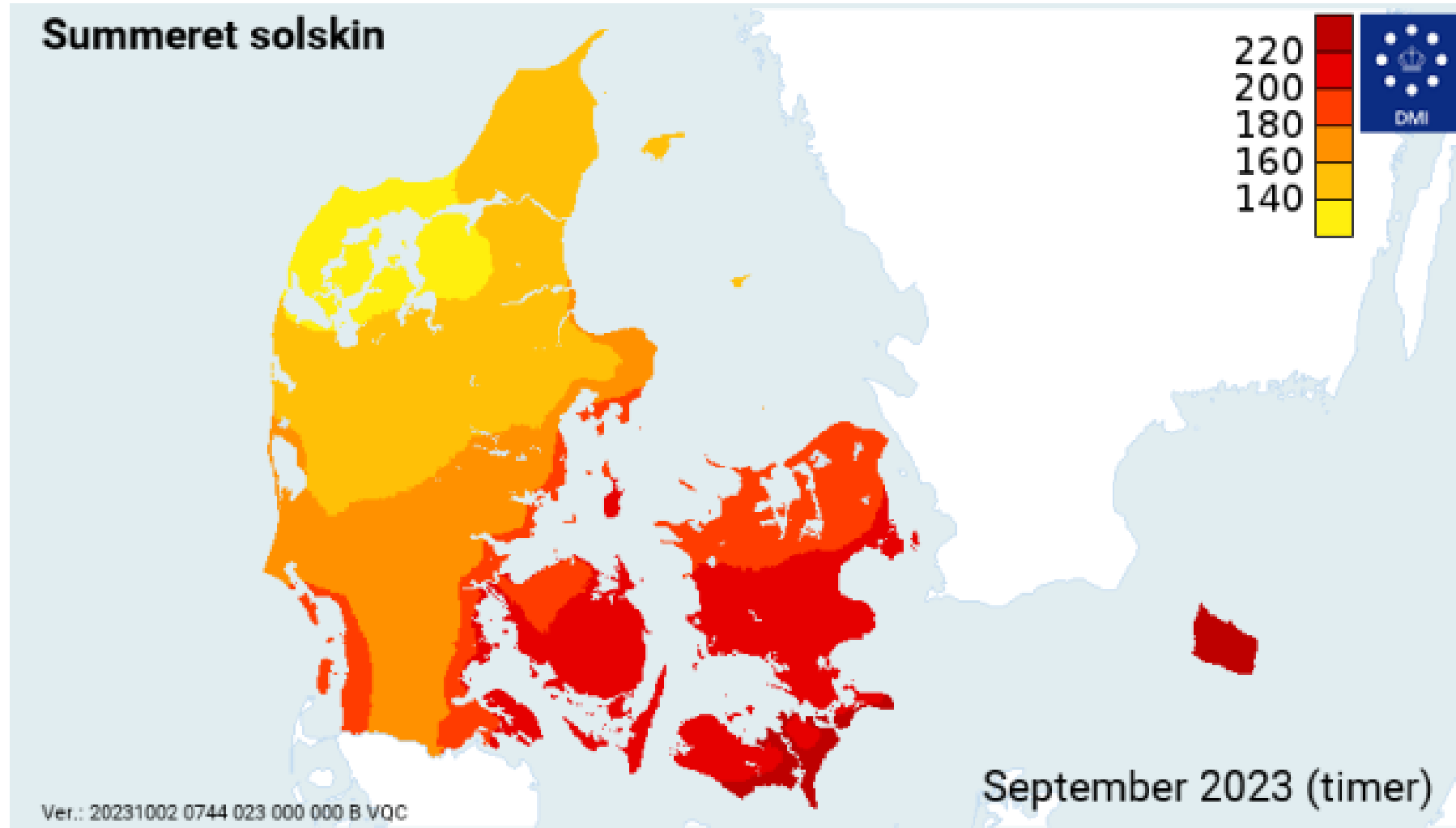
Grovfoderkvaliteten - FK NDF

2023	Vestjylland	Sjælland
<i>Antal analyser</i>	778	271
FK NDF	60,6	64,0

Nedbør sept. 2023

Sol i sept. 2023

Store majsudbytter og høj FK NDF

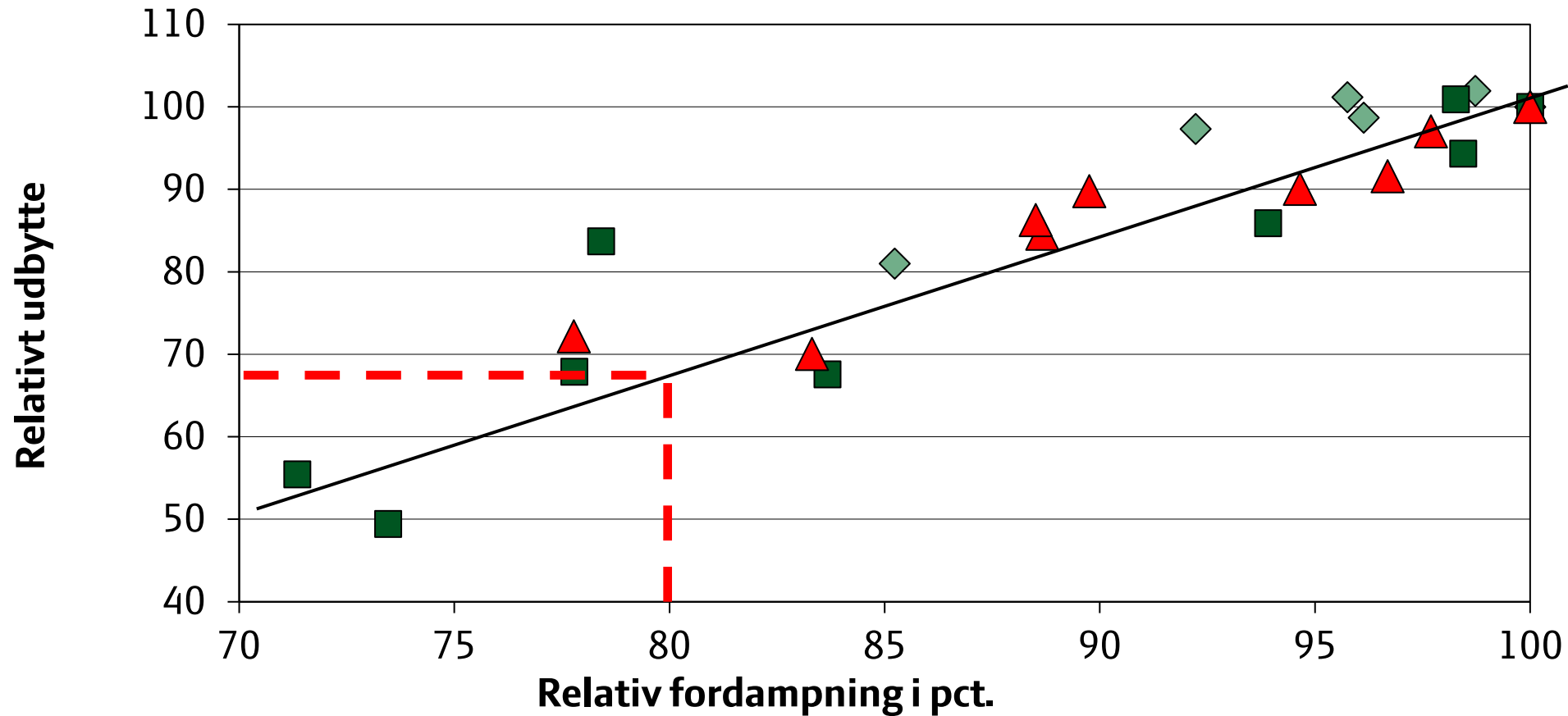
- Solrigt vejr
- Ikke for varmt
- Tilpas med vand

Vanding

Udbyttetab i majs i fht. fuldt vandet

3 forsøg 2013-2014

Mark 2013

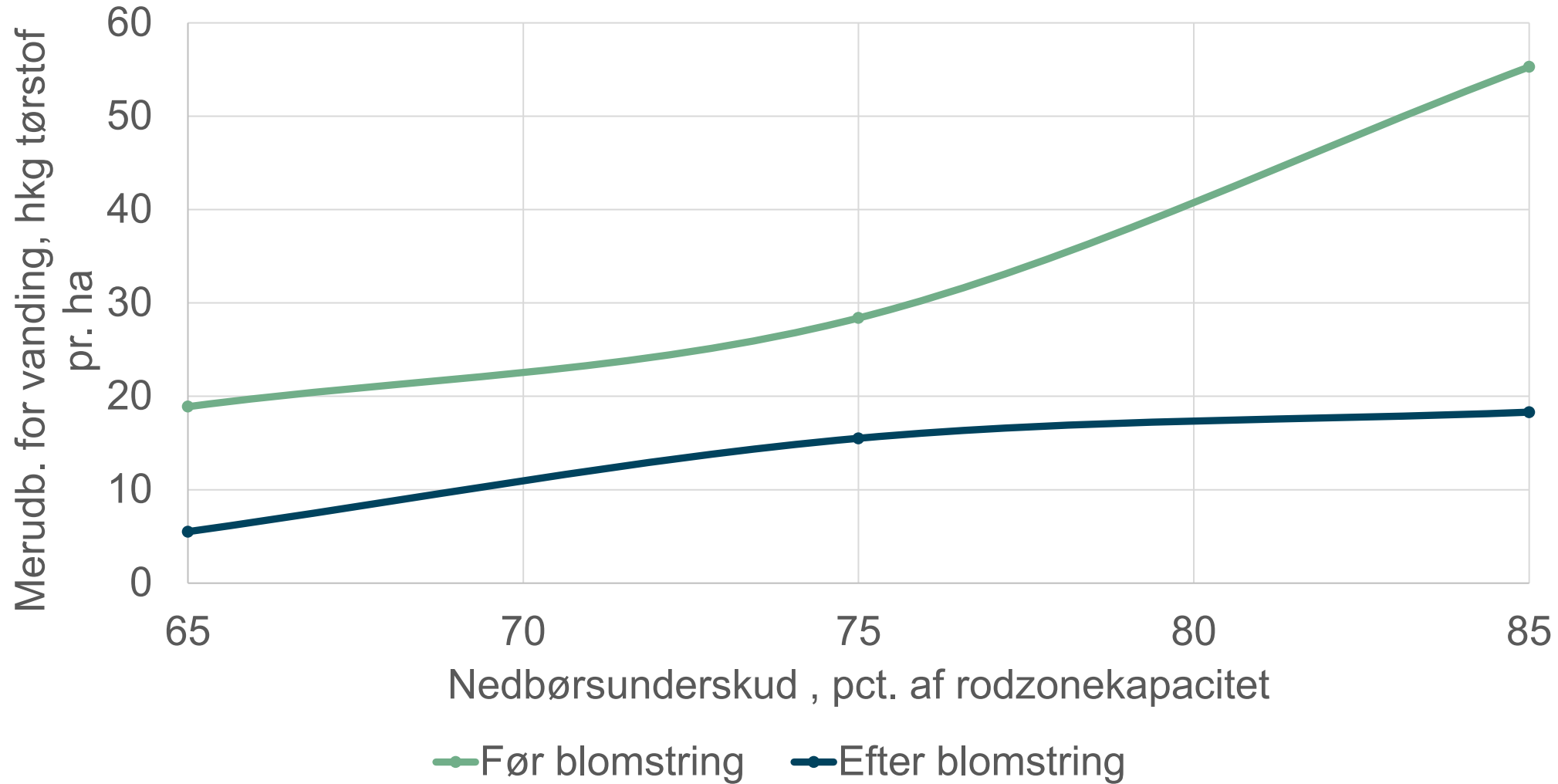
Specialanlæg 2013

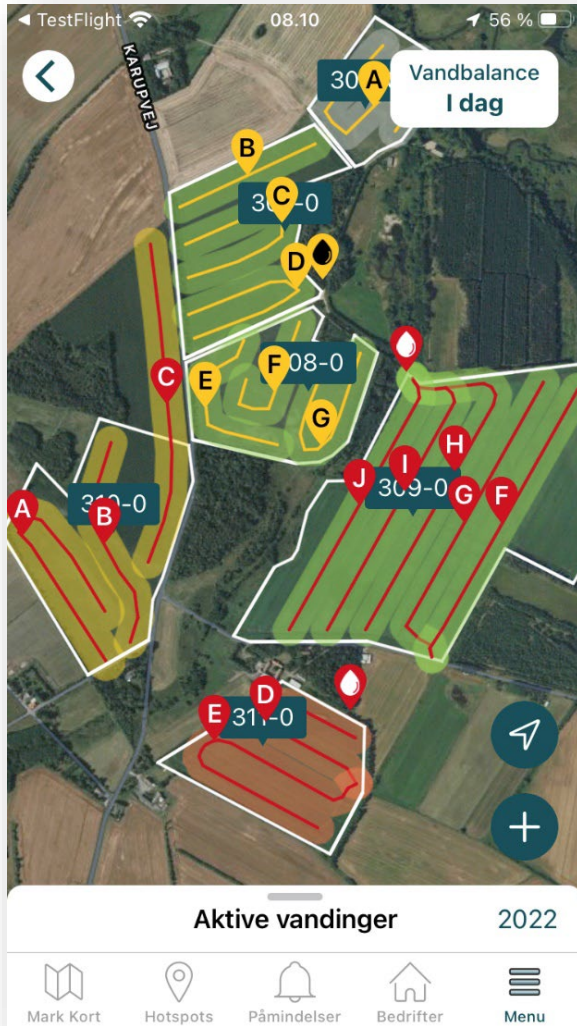
Specialanlæg 2014

Vanding og udbytte

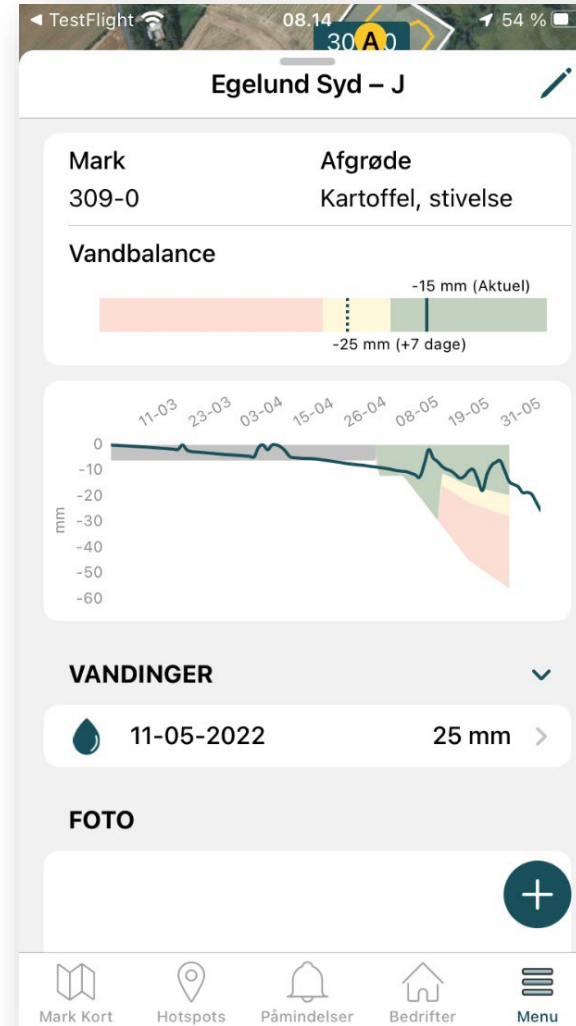
1 forsøg i specialanlæg på Jyndeved forsøgsstation, 2014

Vandingsmodul i FarmTracking

Med vandingsspor, hydranter og Vandboringer. Sporene får farven grøn, gul eller rød afhængig af vandingsbehov

Vandbalance pr. vandingsspor, tærskelværdier for vandunderskud. Observationsdata og prognosedata.

Ingen prioritering!

Hvad siger brugerne af Vandingsmodulet efter 1. sæson?

- Rigtig god feedback!
- Systemet bruges både af store og små kunder
- Den største kunde har +280 vandingsspor og har registreret +1.000 vandinger.

Det siger kunderne:

- Smart at man kan starte vandingsmaskinen via SMS fra FarmTracking.
Man skal ikke huske navne og telefonnumre på pumper.
- Giver et rigtig godt overblik, som gør det nemmere at afløse hinanden i f.eks. weekenden.
- Giver god hjælp til at vurdere vandingsbehovet i de forskellige afgrøder.

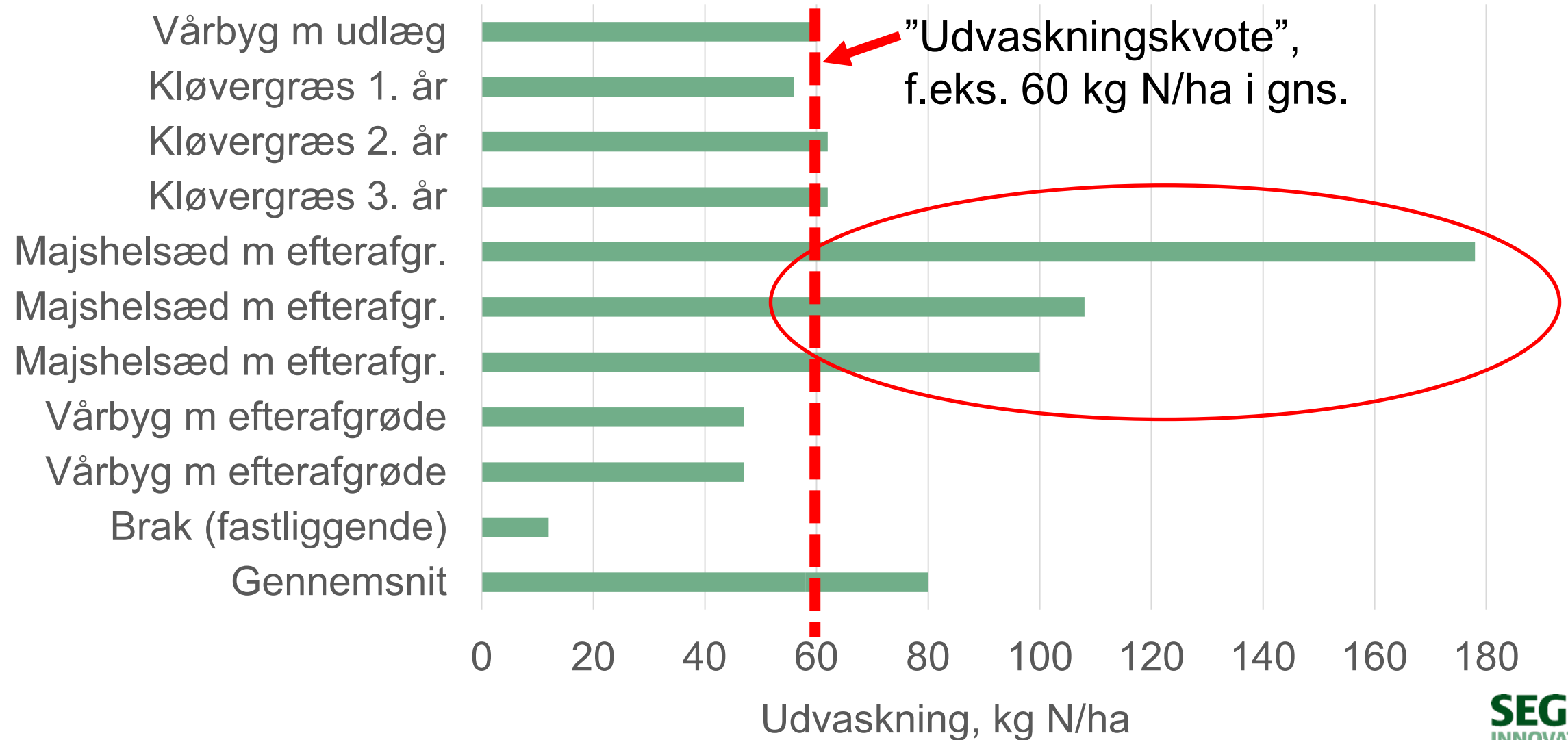
Vandregnskab i Farmtracking – status 23. aug. 2023

- 7.109 vandingsspor
- 11.609 vandingsopgaver
- Cirka 40 aktive bedrifter.

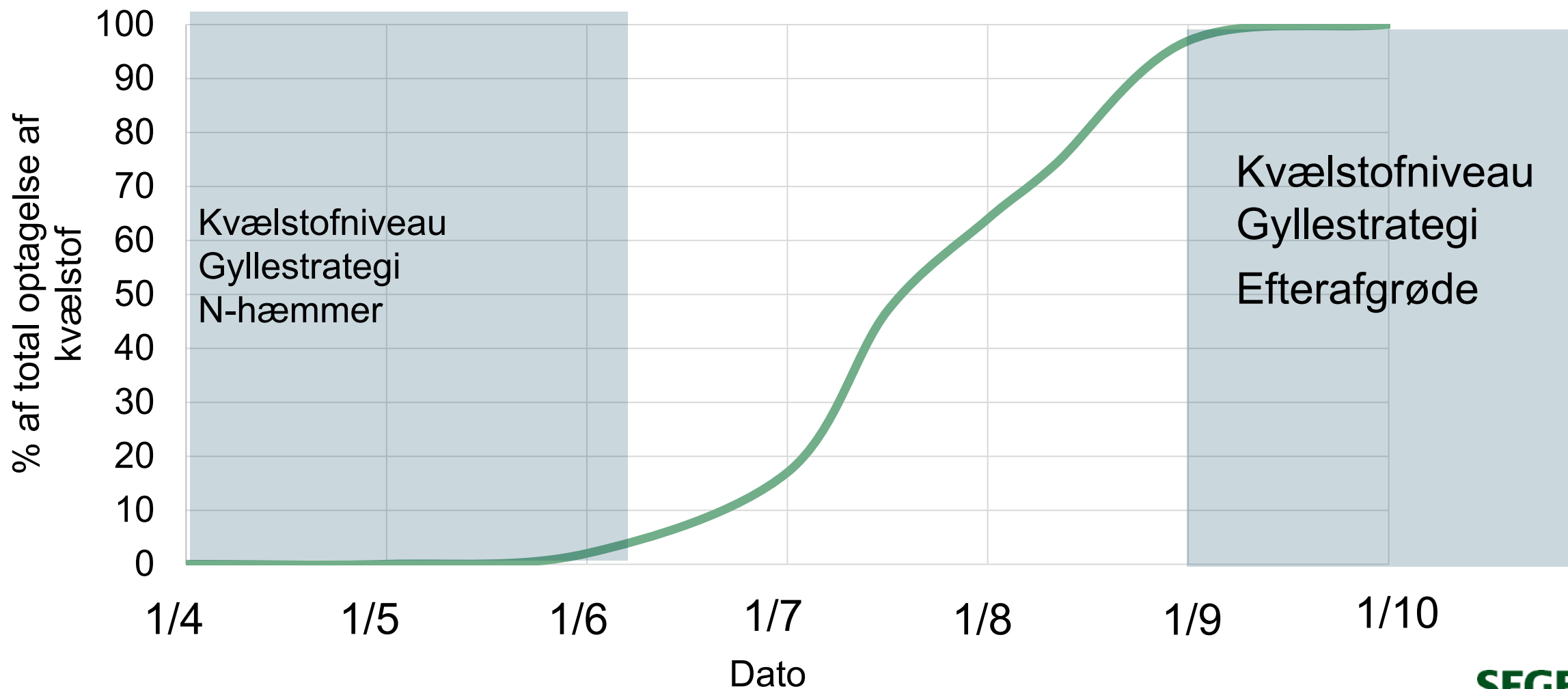
Stort udbytte – lav udvaskning

Udvaskning i grovfodersædskifte på JB1 i Vestjylland

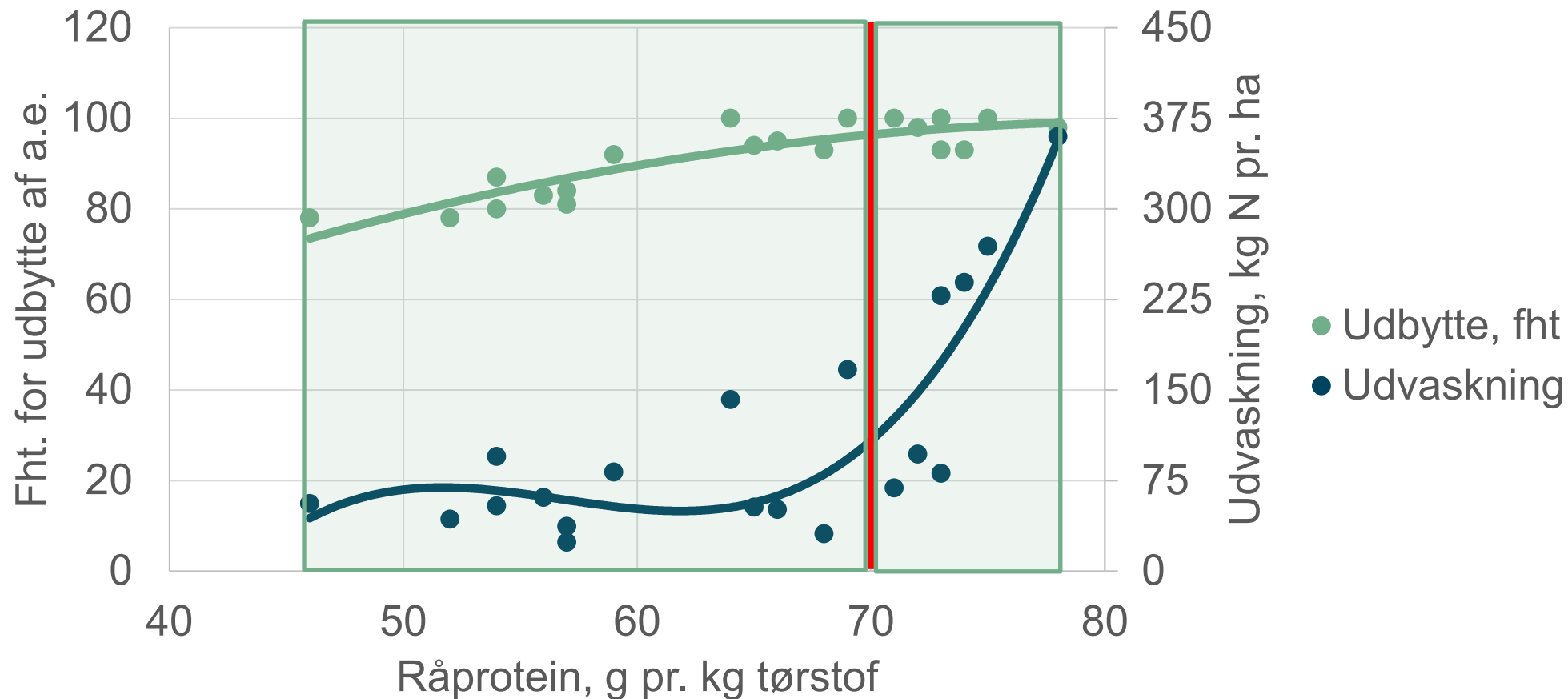

Kvælstofoptagelse i majs

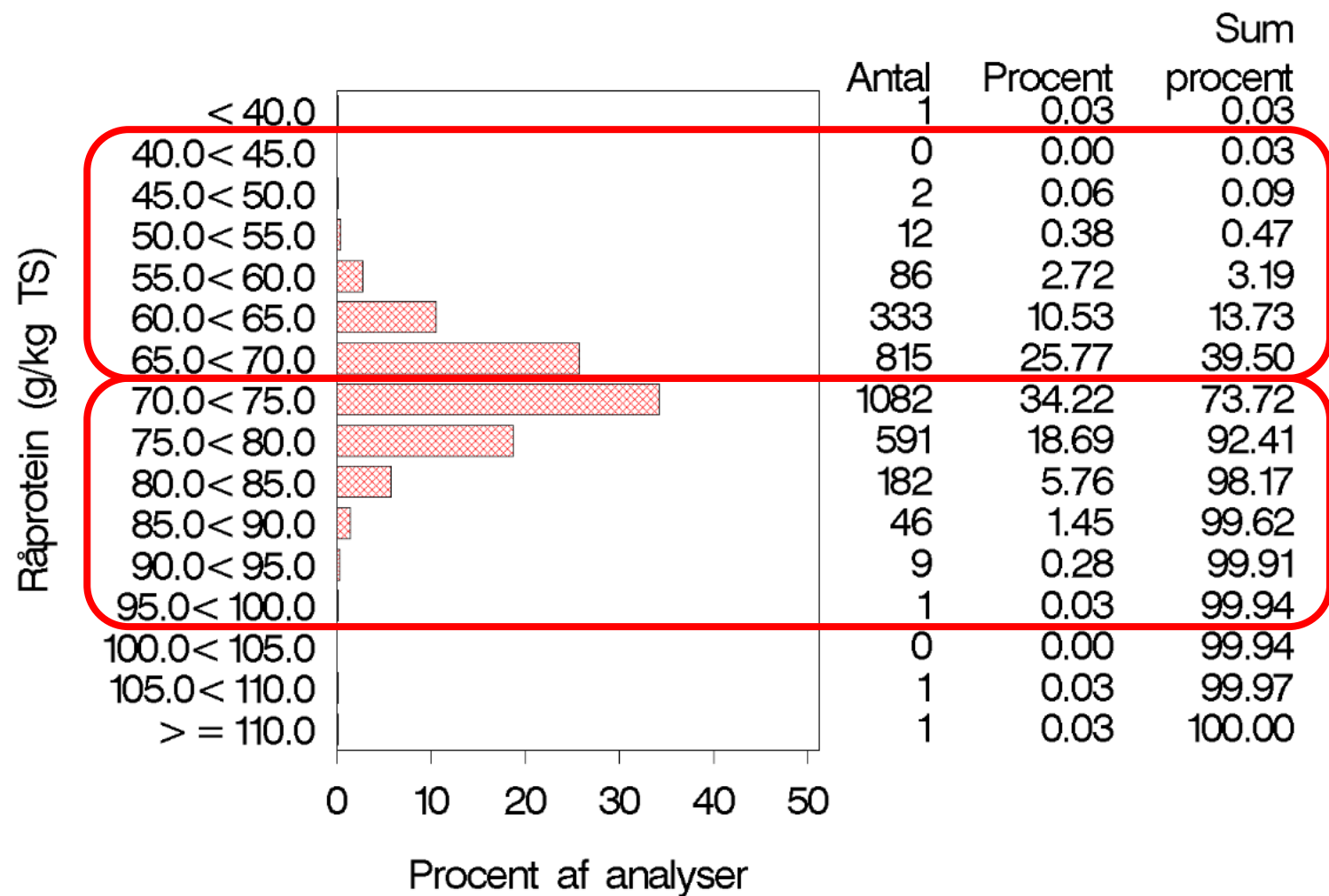

Kvælstofniveauet

5 forsøg 2021 og 2022, alm. rajgræs sået i st. 16, forfrugt majs

3100 majsanalyser – høst 2022

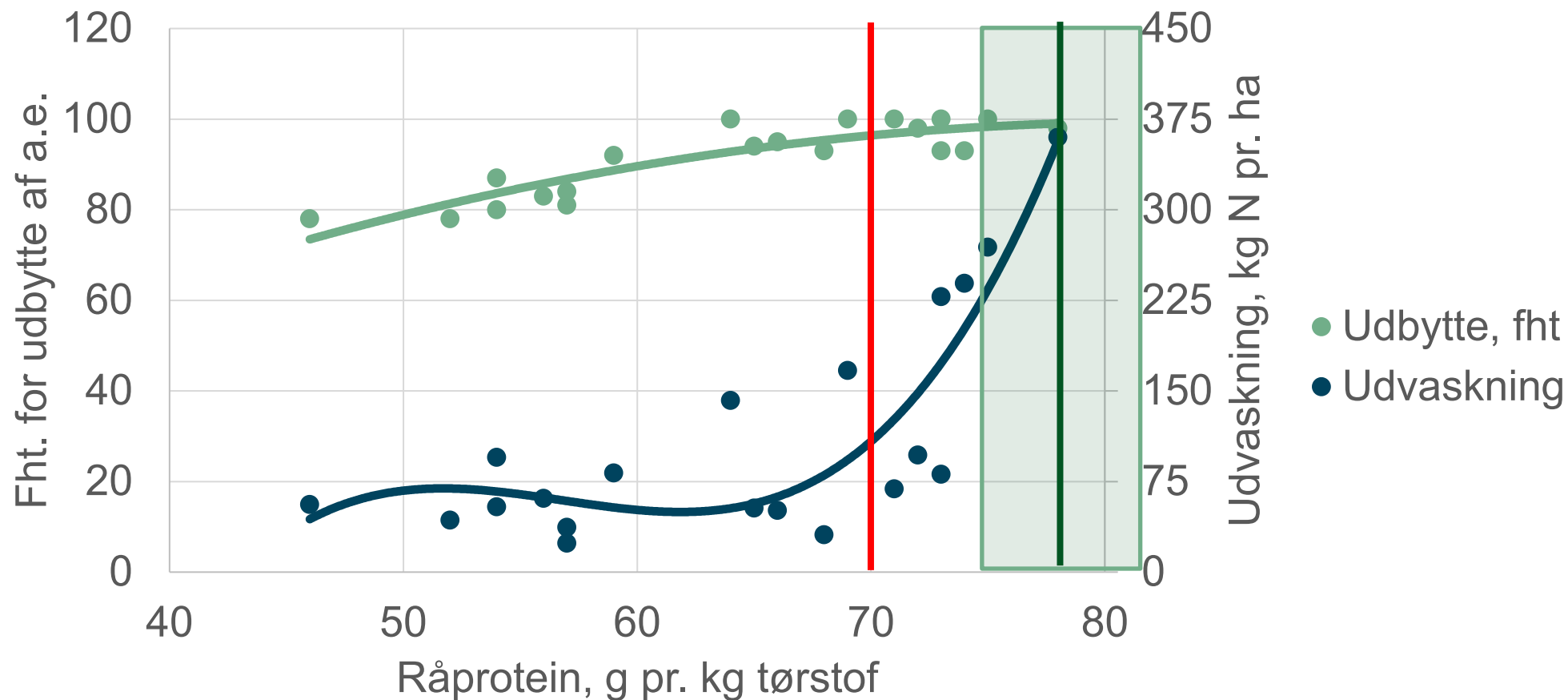

Råprotein i 3 majsmarker på samme bedrift, høst 2023

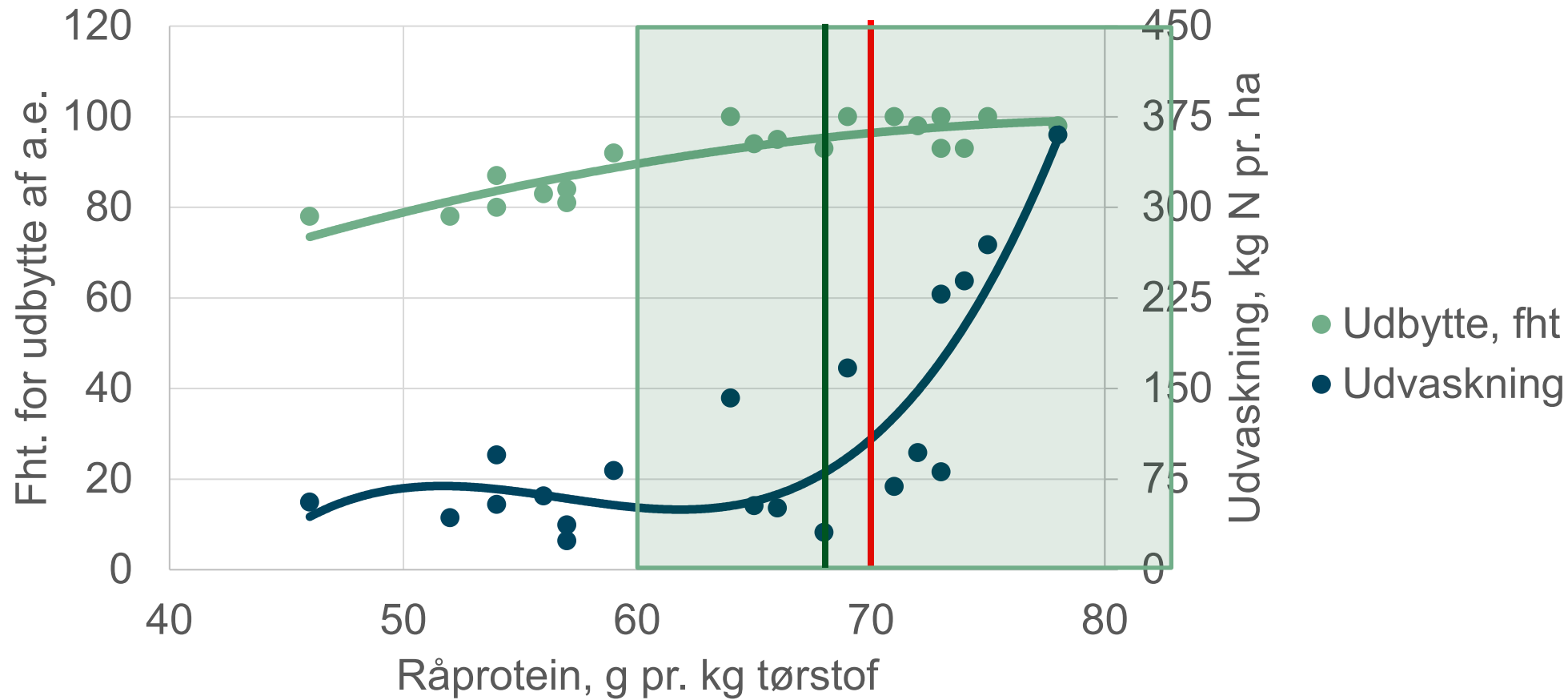
	Forfrugt	Antal prøver	Gennemsnit	Variationsbredde
			<i>gram råprotein pr. kg tørstof</i>	
Mark 1	kløvergræs	8	78	74-82
Mark 2	3 år med majs	7	68	60-82
Mark 3	Kartofler, majs, byg	8	60	47-68

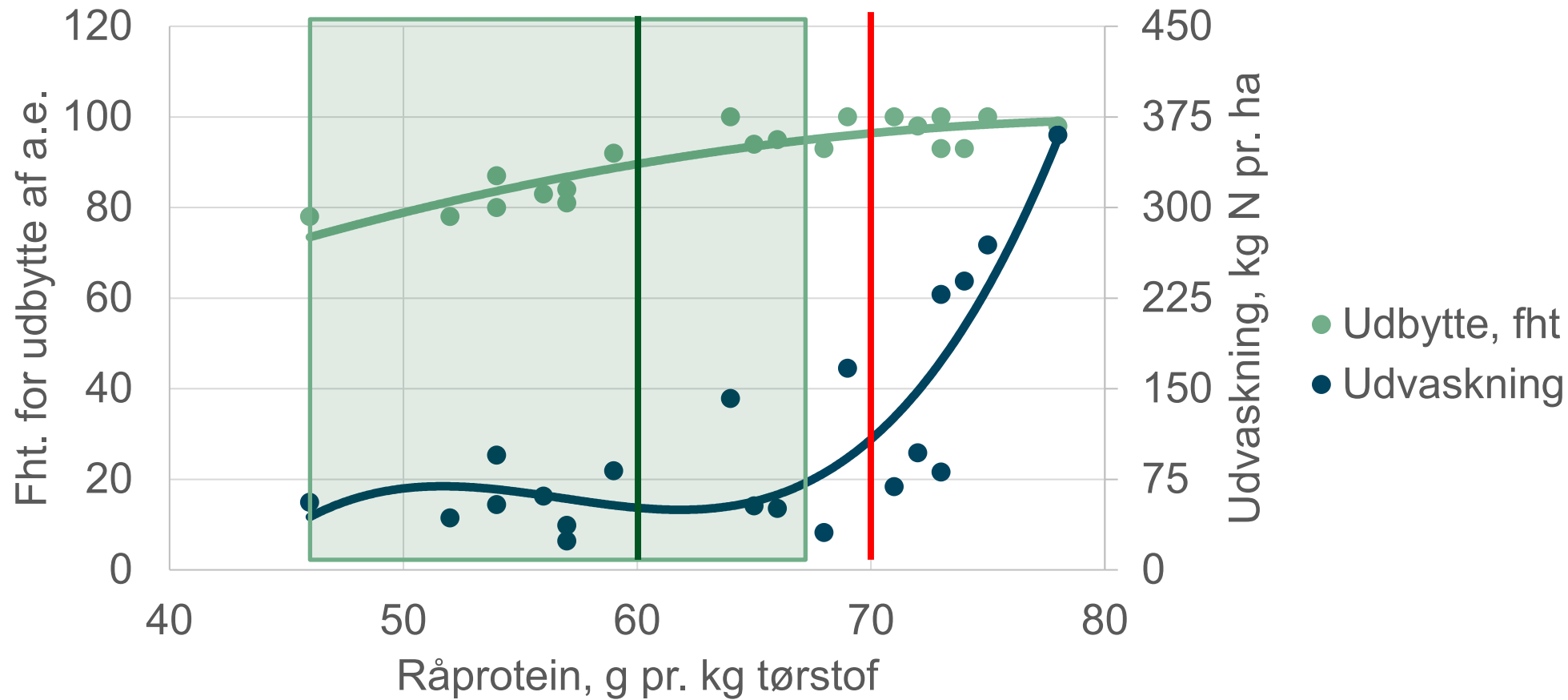
Mark 1 – forfrugt kløvergræs

Mark 2 – forfrugt flere år med majs

Mark 3 – forfrugt kartofler, majs, korn

Placeret gylle

3 forsøg 2021-2022

	Optimal N-mængde, kg pr. ha*	Udbytte v. optimal N, a.e. pr. ha
Nedfældet gylle	165	172
Placeret gylle	123	171

* 17 kr. pr. kg N, 120 kr. pr. a.e.

Kilde: Oversigten 2022, s. 393

Kvælstof-niveau

- Tilfører kvælstof, så vi rammer 70 g råprotein pr. kg tørstof -
- i de enkelte marker
  - Ingen gylle til majs efter kløvergræs med over 10 pct. kløver
  - 30 kg N mindre pr. ha ved placering af gylle
  - N-behov i MarkOnline
  - Gylleanalyser
  - Tidspunkt og teknik – som giver god markeffekt
- i de enkelte dele af markerne
  - Omfordeling af kvælstof
  - Biomassekort fra tidligere år
  - På sigt proteinkort fra NIR på finsnittere?

Gylle-strategi

Gylle-strategi

5 forsøg 2021-2022

	Udbrings- nings- tidspunkt	Udbytte og merudb., a.e. pr. ha	Målt eller estimeret udvaskning og merudvaskning, kg N pr. ha
Nedfældning	Ultimo marts	146,1	119
Nedfældning	Ultimo april	4,2	-17
Placering	Ultimo april	8,7	-20
Slangeudlægning, forsuret	Juni	-10,2	-31

Evers Inter-row crop injector

Placering af gylle ved såning og slangeudlægning

5 forsøg 2021-2022

Gylle slut marts	Udbytte og merudb., a.e. pr. ha*	Målt eller estimeret udvaskning og merudvaskning, kg N pr. ha*
Uden N hæmmer	146,1	119
Med N-hæmmer	3,0	-6

*Kun afstrømning i 2021

Gylle-strategi

- Udbringer al gylle tæt på såning – tidligst 1. april
- Placere gylle med N-hæmmer på alle jordtyper – spar 30 N pr. ha
- Trad. nedfældning - N-hæmmer på grovsandet jord
- Gylle i vækstperioden nedmuldes
- Evt. en mindre del af kvælstoffet i St. 14-15 i handelsgødning

Efterafgrøder

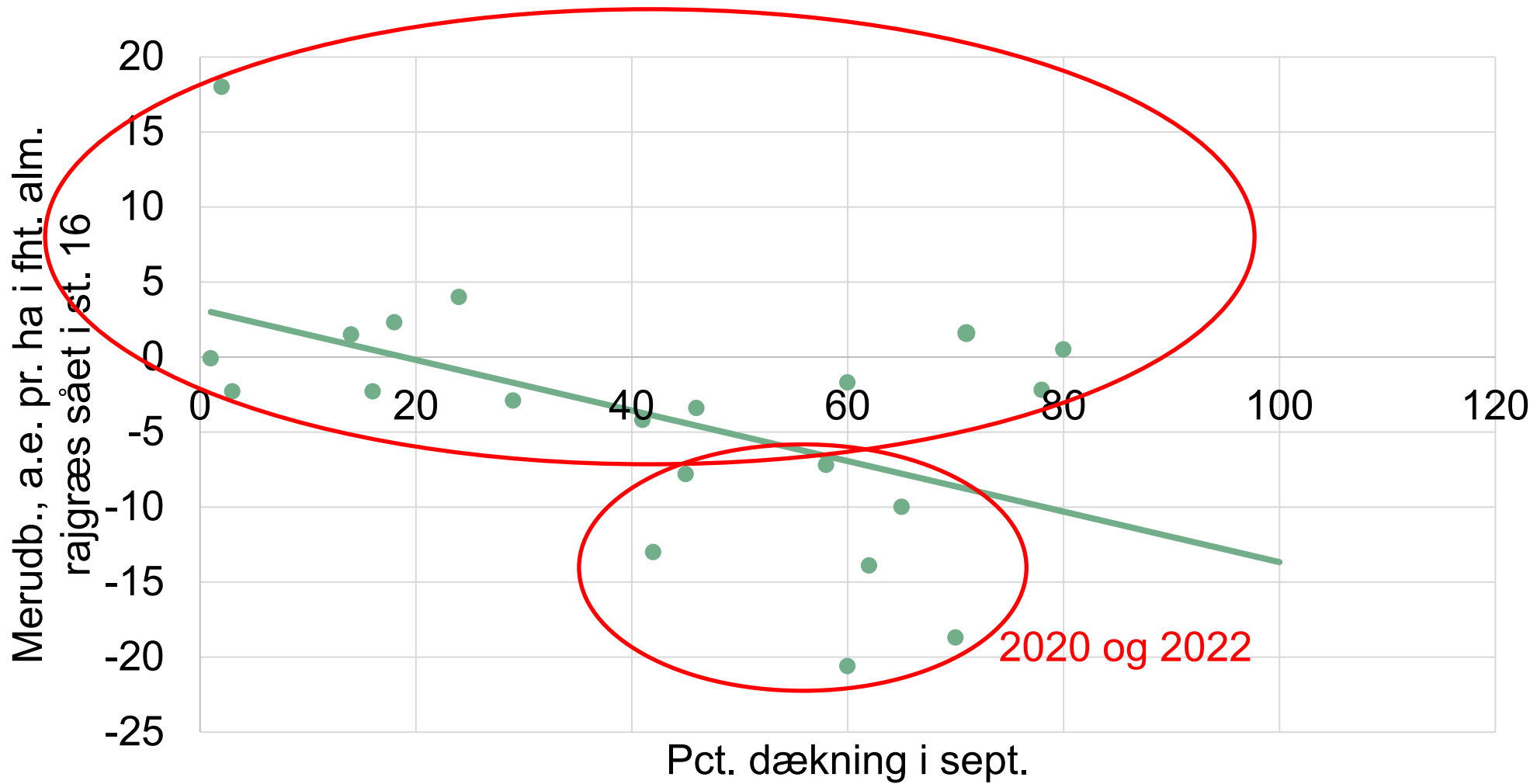
Efterafgrøder – i forhold til såning 6 uger efter majssåning

10 forsøg 2019-2022

	Vurderet udvaskningsreduktion Kg N pr. ha i fht. alm. rajgræs sået 6 uger efter majssåning	Vurderet udbyttetab, a.e. pr. ha
Alm. rajgræs, sået 4 uger efter majssåning	-18	3
Cikorie + alm. rajgræs, sået 4 uger efter majssåning	-32	4

Alm. rajgræs med og uden cikorie sået i st. 14

10 forsøg 2019-2022

Strategi – ukrudt og efterafgrøde – med/uden hanespore

Store majsudbytter med lille udvaskning

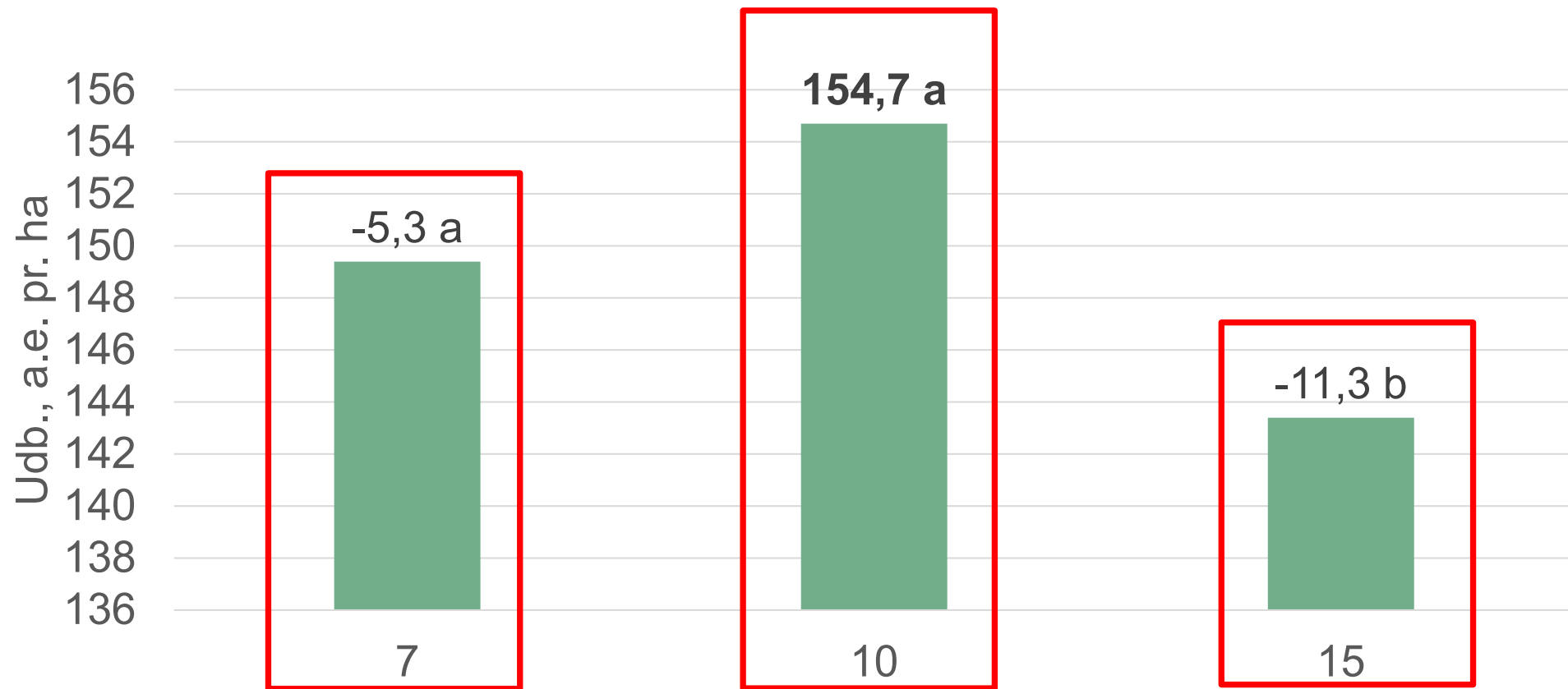
- Kvælstofniveau, så vi rammer 70 g råprotein
- Gylle tidligst 1. april
- Placerer gylle med N-hæmmer og spar 30 kg N pr. ha
- Alm. nedfældning – altid N-hæmmer på grovsandet jord
- Placeret gylle - sår alm. rajræs +/- cikorie med god teknik, når majsen har 4-5 blade
- Trad. nedfældet gylle – sår ital. rajgræs (D) med god teknik, når majsen har 6 blade

Placering af gylle

1 forsøg 2019

Dybde overkant gylle, cm

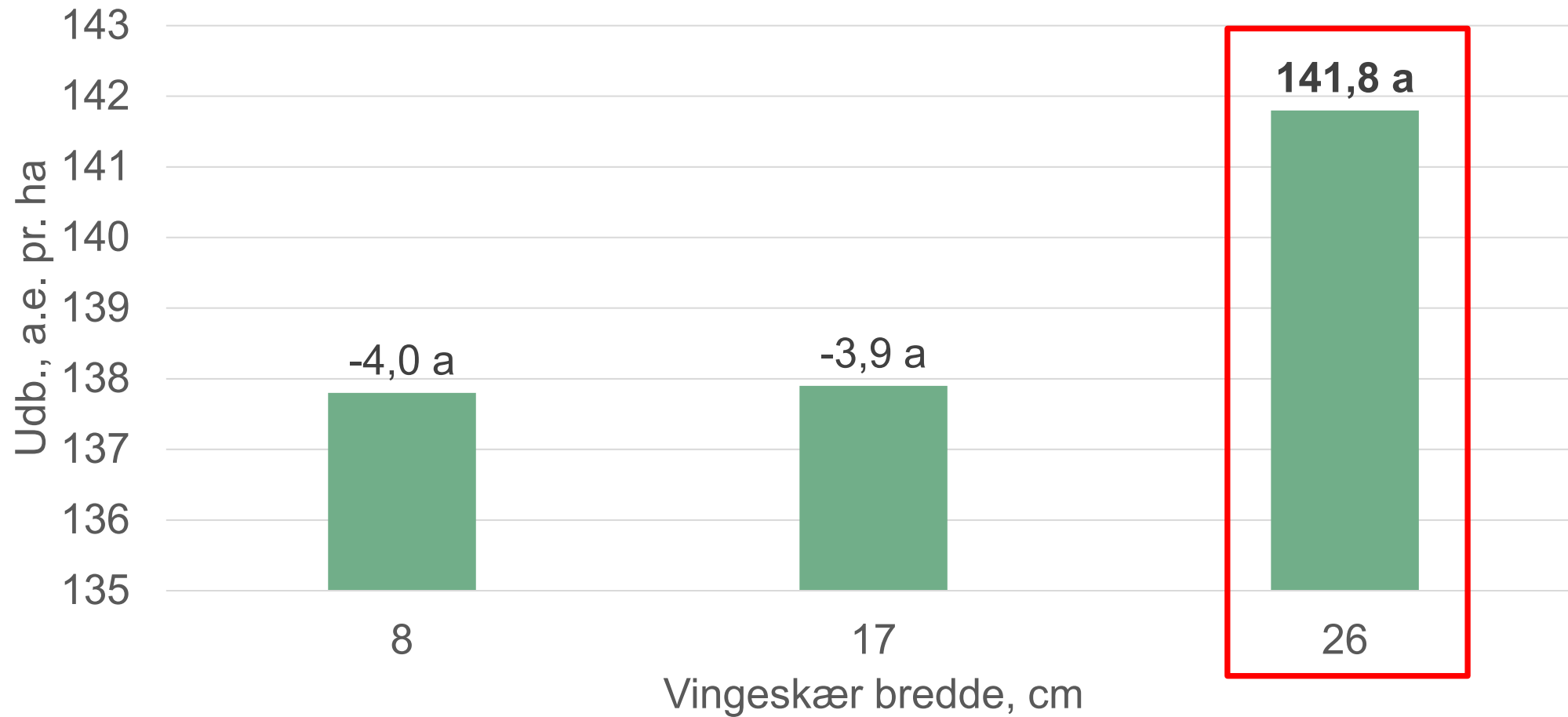
Kilde: Oversigten 2019, tabel 12 s. 353

Placering af gylle

Placering af gylle – type af skær

3 forsøg 2019-2020, med pløjning

Kilde: Oversigten 2020, tabel 11 s. 375

Placering af gylle til majs

- N-hæmmer – 1 liter Vizura/Instinct pr. ha
- 9-10 cm dybde
- 4-5 cm mellem frø og overkant gylle
- Gylle i ca. 20-25 cm bånd
- Individuel dybdestyring
- Selvkørende gyllemaskine
- Dæktryk 1 bar
- Efterafgrøder nedvisnes 1. marts

Harvning efter placering af gylle?

Ny type nedfælder til placering af gylle

Striptill

4 forsøg 2018-2020, JB 1&4 m. vanding

	Udb. og merudb., a.e. pr. ha
Trad. nedfældning af gylle før dybdeharvning	149,4
Striptill	-3,8
<i>LSD</i>	8,9

Kilde: Oversigten 2020, tabel 4 s. 364

Striptill

2 forsøg 2019-2020, JB 4 (Foulum), 0 P i NP-gødn.

	Udb. og merudb., a.e. pr. ha
Placeret gylle efter dybdeharvning	137,6
Striptill, løsning i såspor*	1,3
Striptill	-0,1
LSD	ns

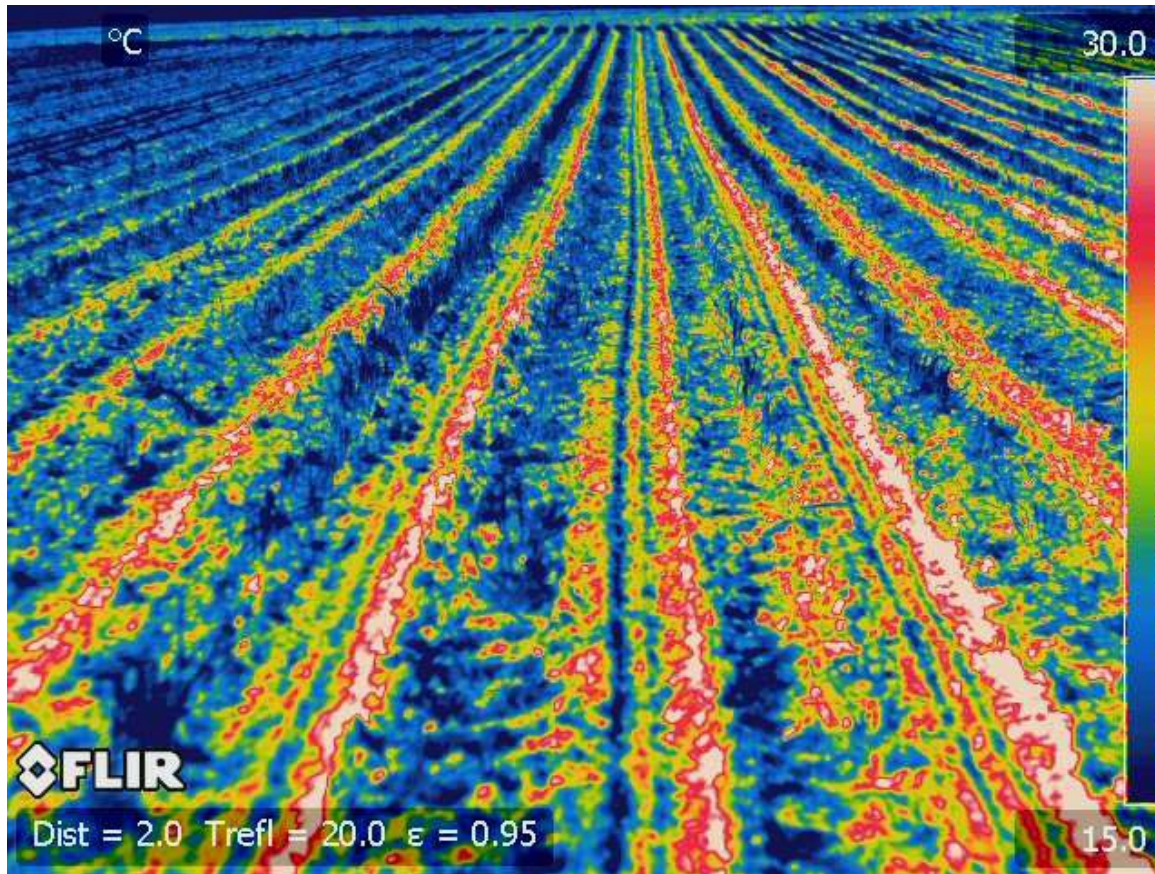
*Såsporet løsnet med 1 tand i 25 cm dybde.

Kilde: Oversigten 2020, tabel 12 s. 377

Stritill- jordtemperatur

- Middeldøgntemperatur lidt lavere end i harvet/pløjet jord
- I såspor større forskel dag/nat end mellem såsporene
- De mindre udsving mellem rækker dæmper udsvingene i såsporene
- Mindre udsving = langsommere fremspiring

Stribtill

- 8°C en anelse senere end på dybdeharvet jord
- Lidt langsommere fremspiring og forårsudvikling
- På vandet sandjord - knapt samme udbytte
- Sparer omkostninger til såbedstilberedning
- Jorden skal være bekvem – ikke for våd
- Større udfordringer med rodukruddt
- ”Urtepotteeffekt” på uvandet jord?
- Såning af efterafgrøde med f.eks. skiveskær

Udtræk fra Markdatabasen

2016-2022, 87 % af majsarealet, 221.726 marker

- Ca. 80 pct. af majsene dyrkes i Syd-, Vest- og Nordjylland,
- Halvdelen af majsene dyrkes på grovsandet jord, JB1 & 3
- 83 pct. af majsene dyrkes på sandjord JB1-4.
- Knap 60 pct. af majsene dyrkes efter majs, 15 pct. efter kløvergræs- eller græsmarker.
- Knap 2 pct. af markerne i 2016-2022 er med tørstofudbytter, som er vurderet valide (4434 marker)

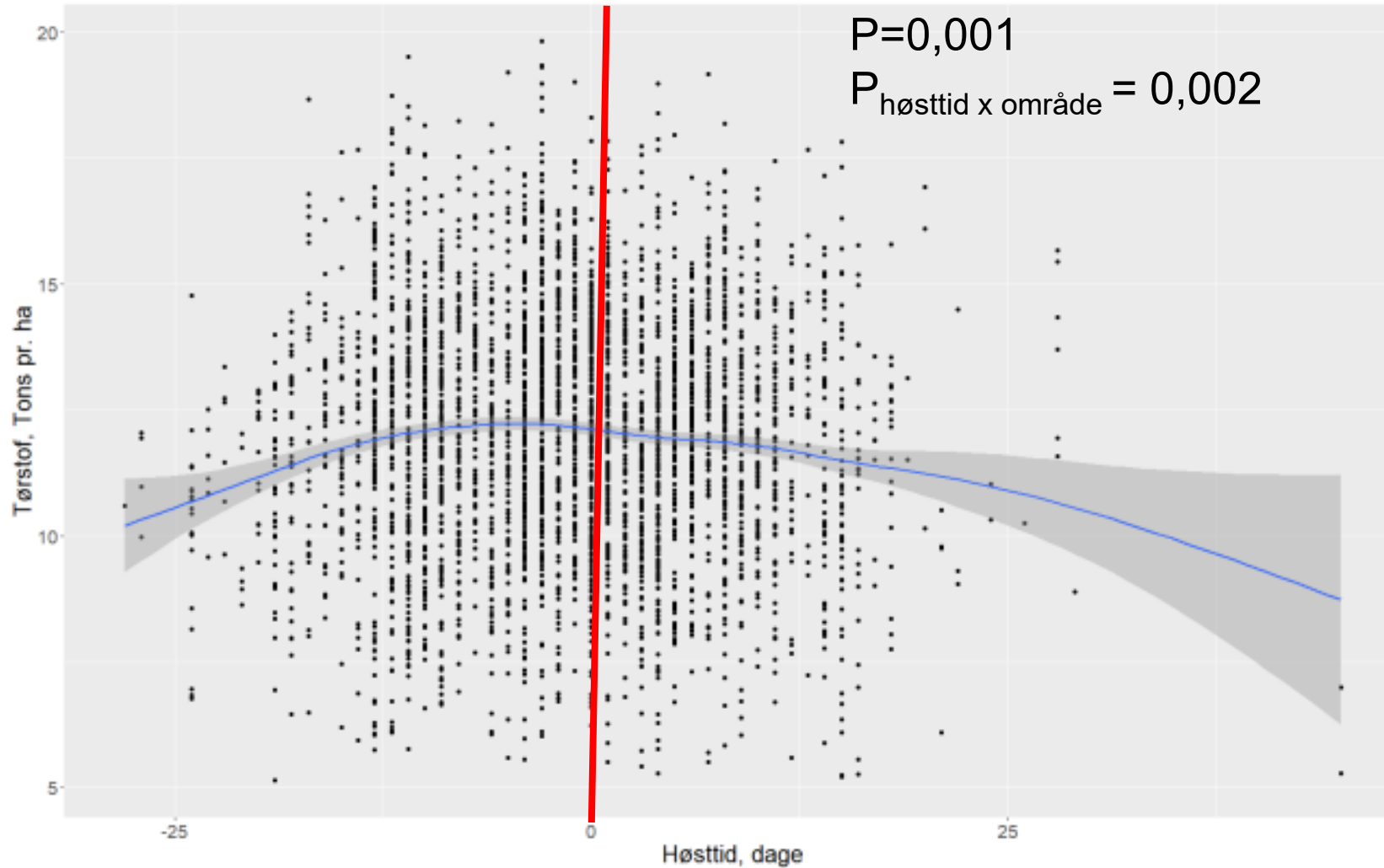
Majsmarker i Markdatabasen

1466-4170 marker, 2016-2022

- 2016-2022 - 12 ton tørstof pr. ha – gns. på alle jordtyper.
- De største udbytter i 2016-2022 er høstet på Fyn og i Sydjylland.
- Tendens til lidt lavere udbytte med majs som forfrugt.
- Størst udbytte i middeltidlige og sildige sorter. Mindst udbytte i de meget tidlige sorter.
- I 2022 er der ikke tilført fosfor i handelsgødning i 15 pct. af markerne.
- I 2019-2022 er der høstet knap 900 kg tørstof mere pr. ha i marker tilført mere end 5 kg fosfor pr. ha i handelsgødning.
- I 2022 er der registreret sådato i 21 pct. af majsmarkerne eller i 6 pct. af majsmarker, hvor der også er registreret udbytte.
- I marker sået før 1. maj er høstet 800 kg tørstof mere pr. ha end i marker sået efter 1. maj.

Høsttid og udbytte

3924 marker, 2016-2022

Landbugsinfo.dk: Analyse af betydningen af høsttidspunkt i majs

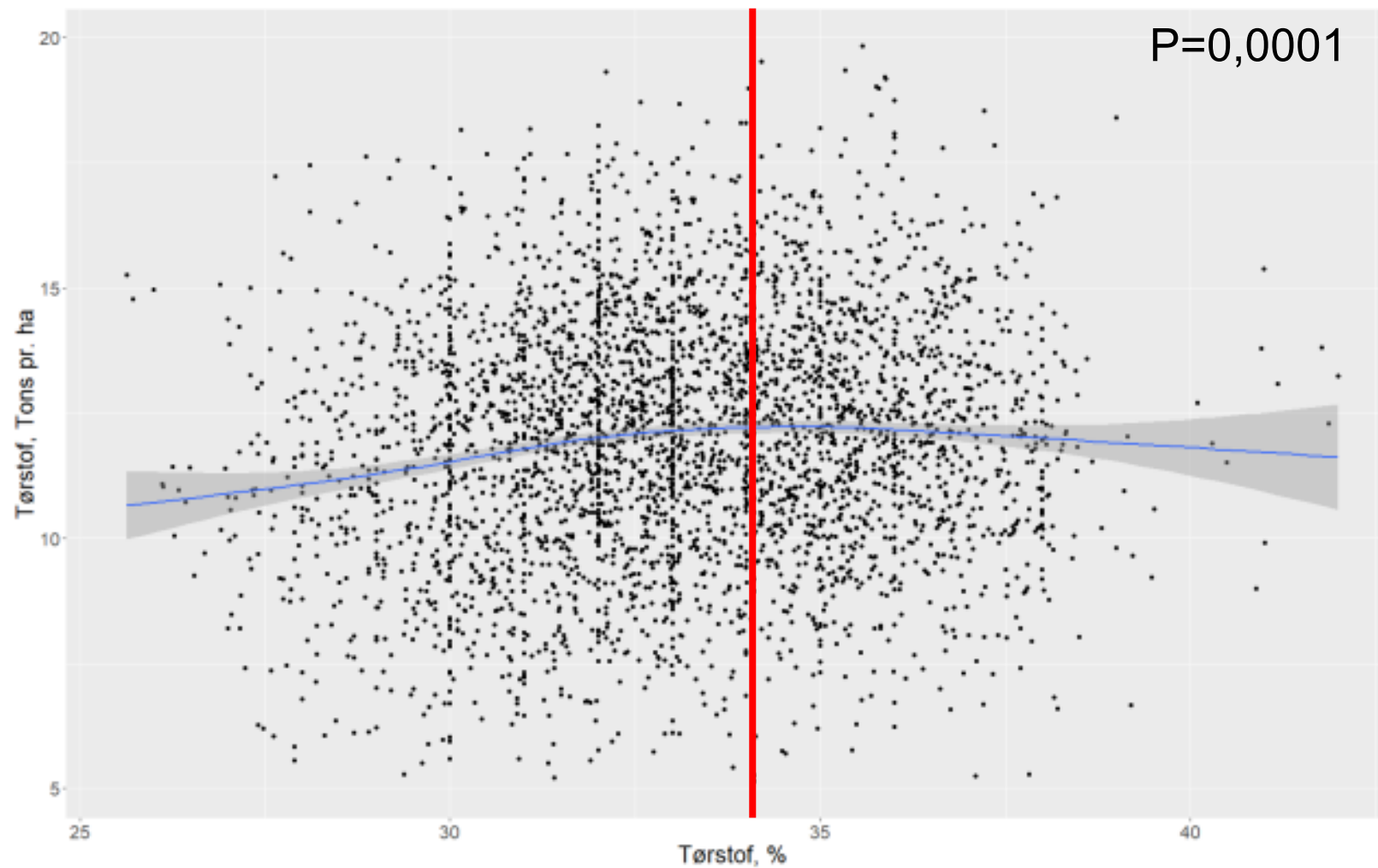
Udbytte i områder

4117 marker, 2016-2022

	Antal marker	Udbytte, ton tørstof pr. ha
Nordjylland	736	12,0
Syddjylland	1856	12,4
Vestjylland	1241	11,4
Østjylland	248	11,2
Fyn	36	13,9

Udbytte og tørstofindhold (høst)

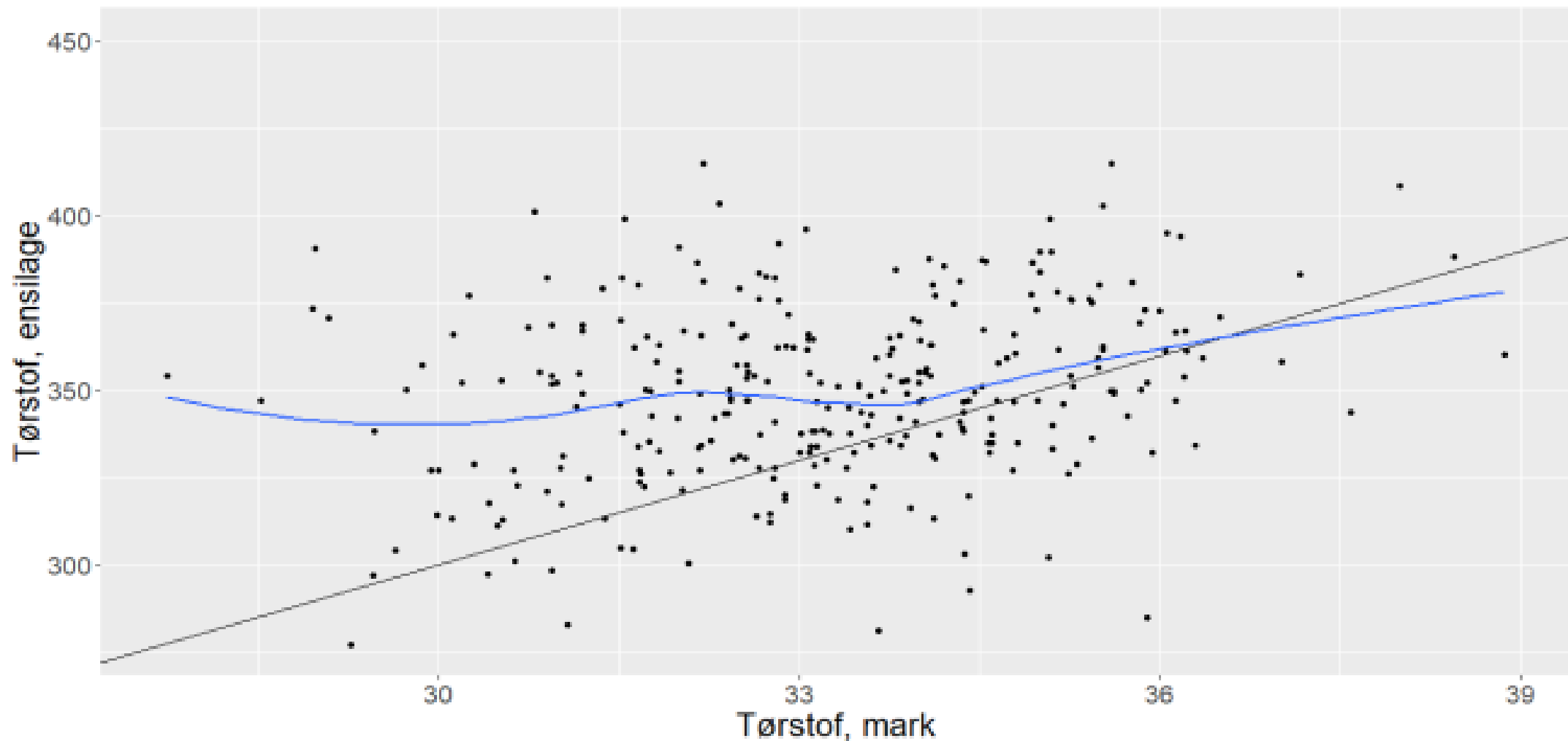
3924 marker, 2016-2022

Figur 2. Sammenhængen mellem udbyttet i majs og tørstofindholdet ved høst.

Tørstofindhold - ved høst og i ensilage

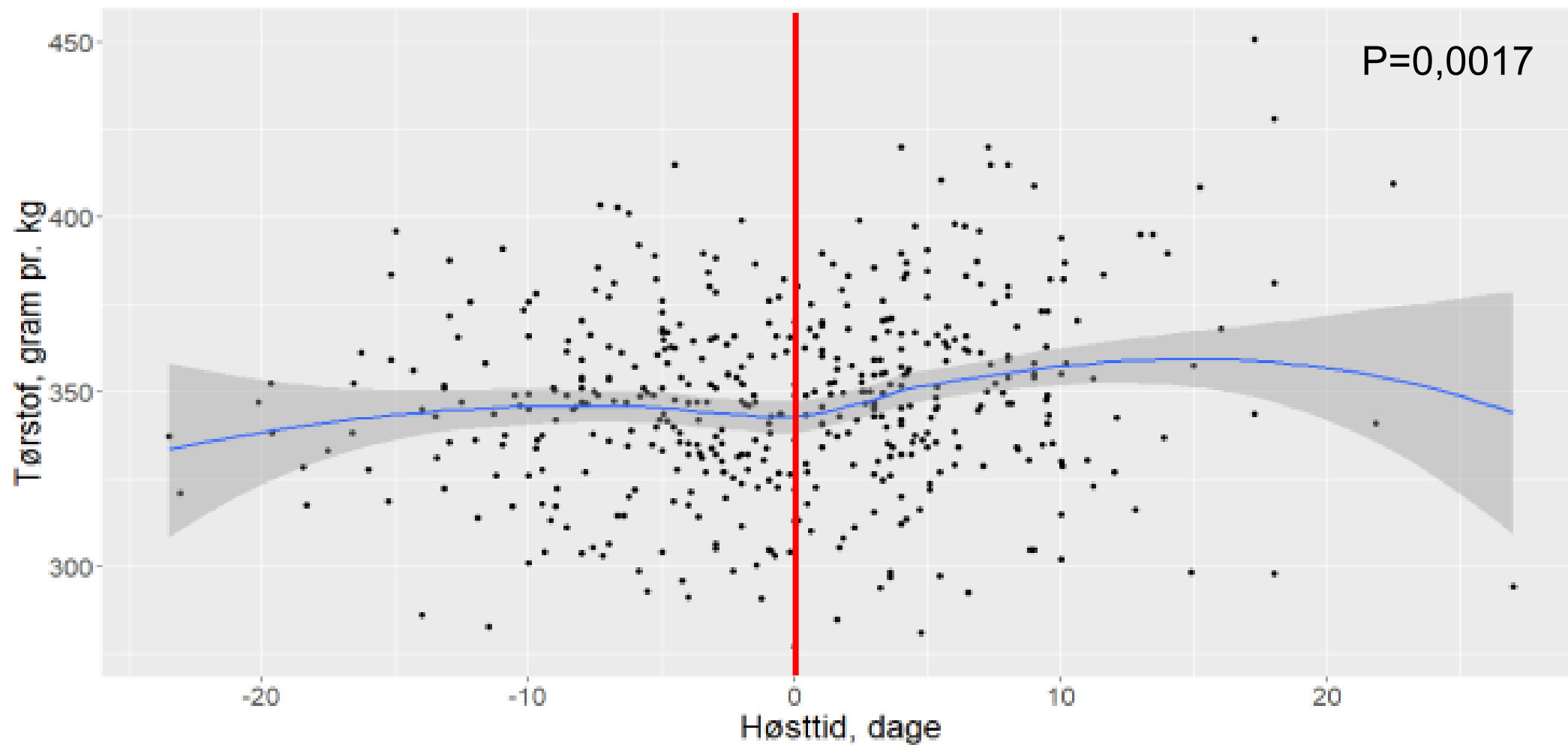
460 bedrifter, 2016-2022

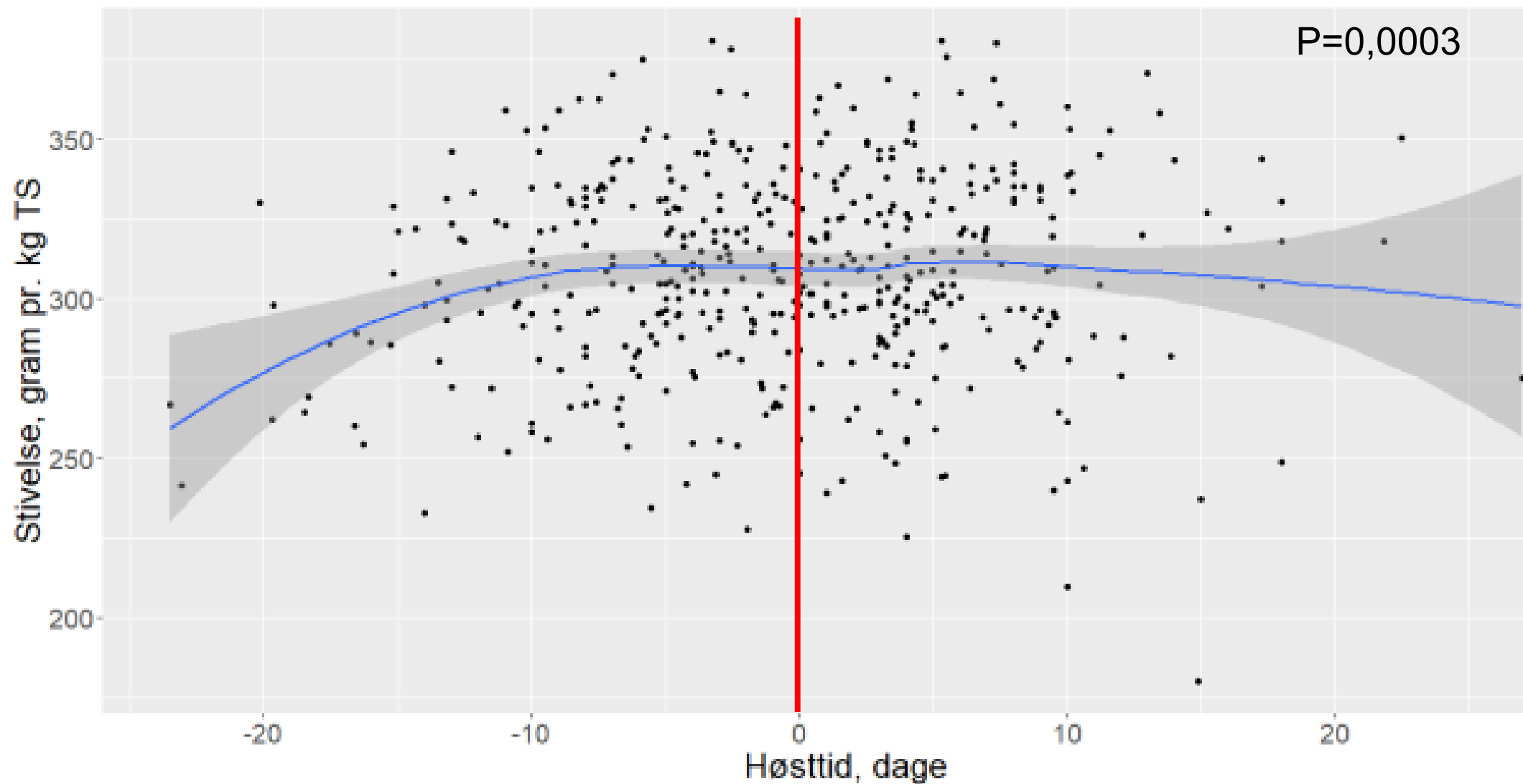
Tørstofindhold (ensilage) og høsttid

460 bedrifter, 2016-2022

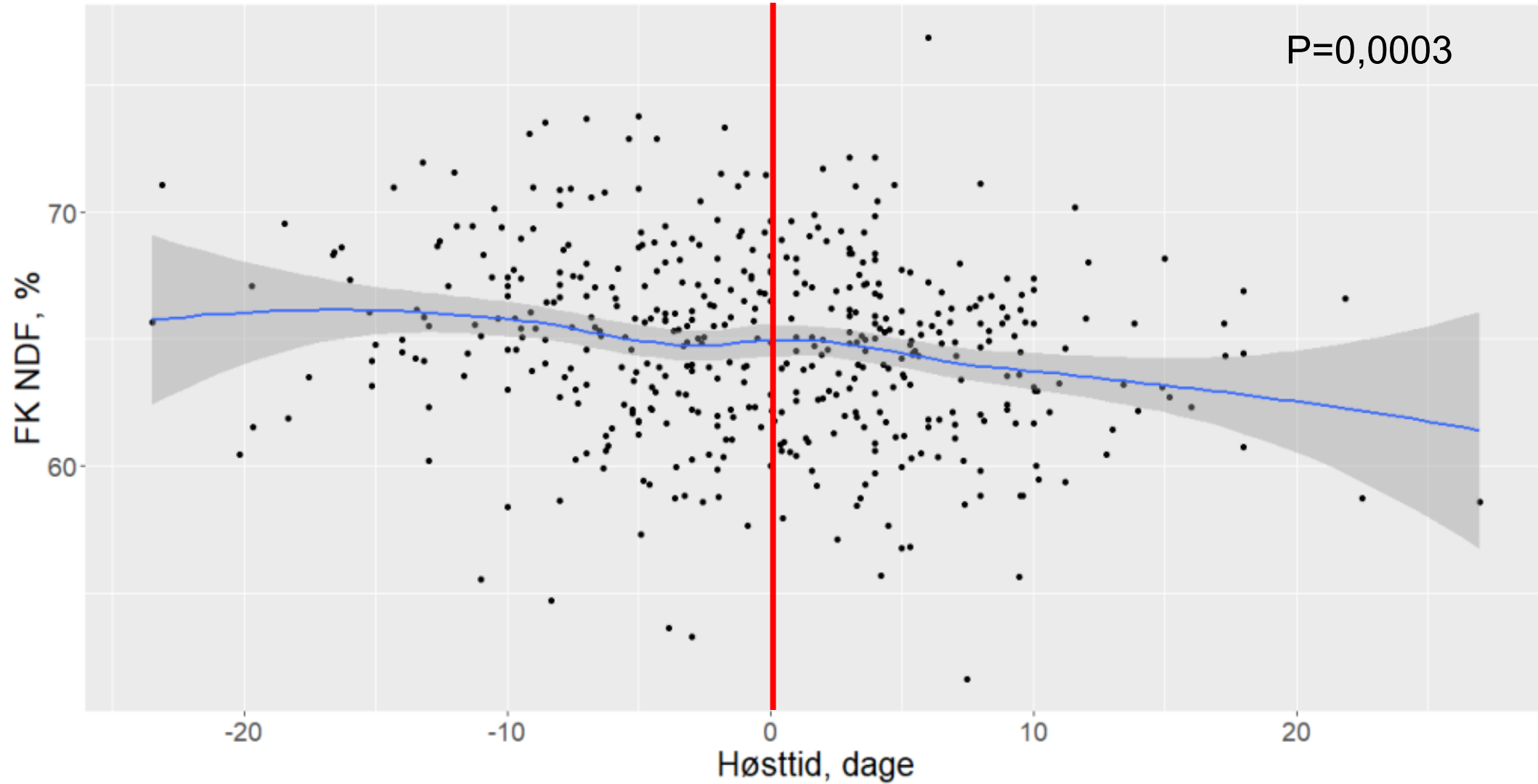
Stivelse og høsttid

460 bedrifter, 2016-2022

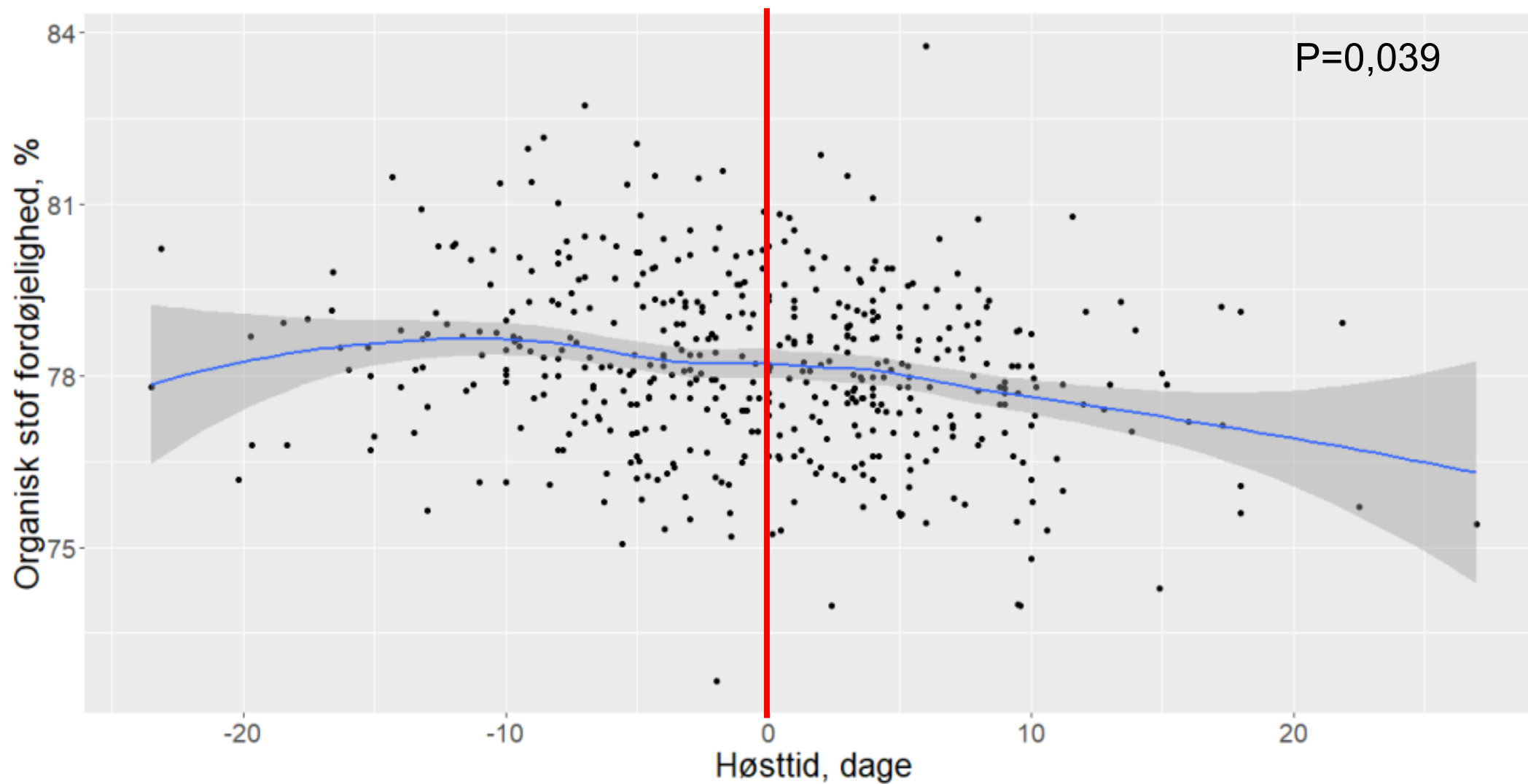
FK NDF og høstdato

460 bedrifter, 2016-2022

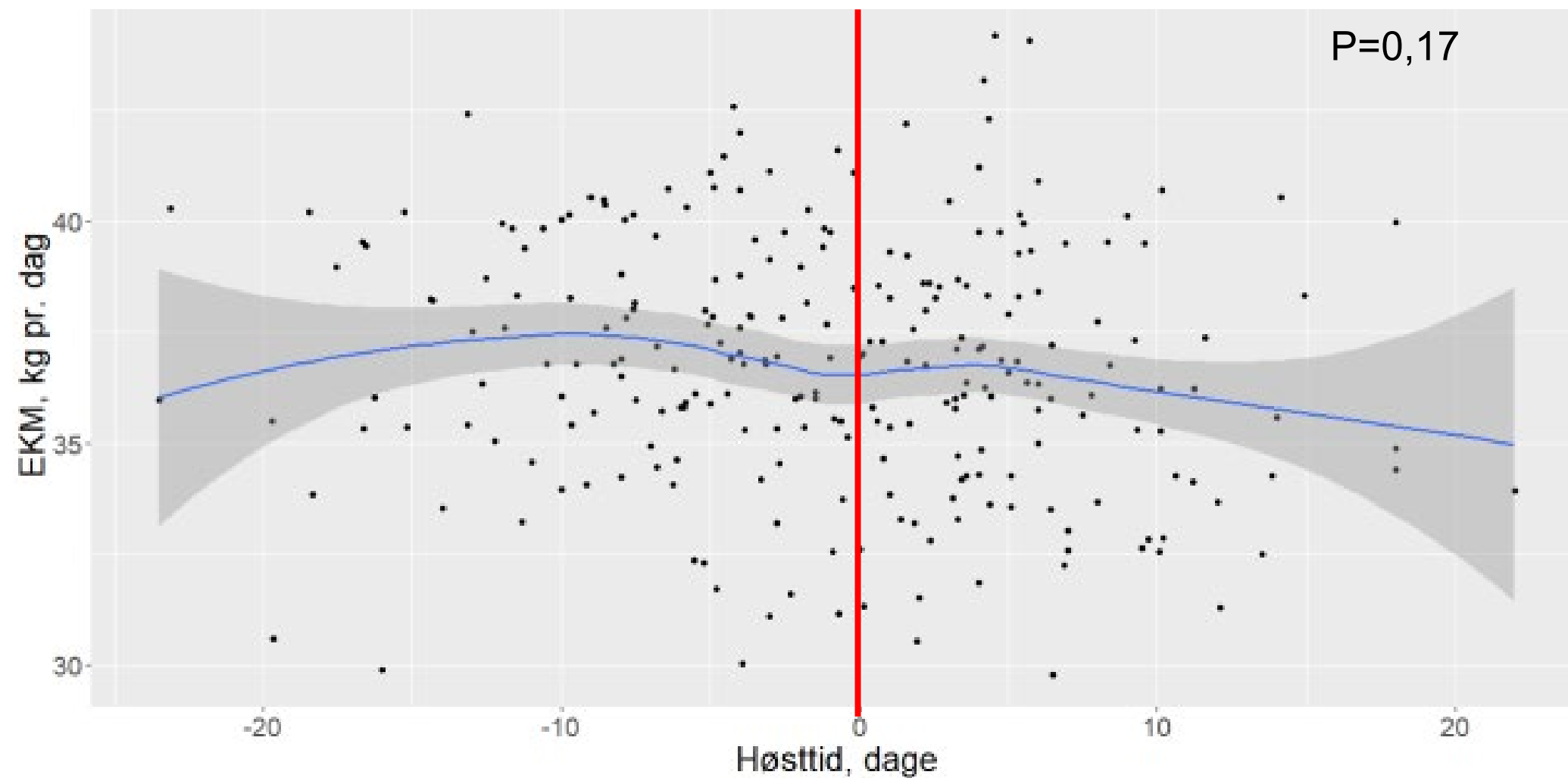
FK org. stof og høsttid

460 bedrifter, 2016-2022

Høsttidspunkt og mælkeydelse

251 bedrifter, 2016-2022

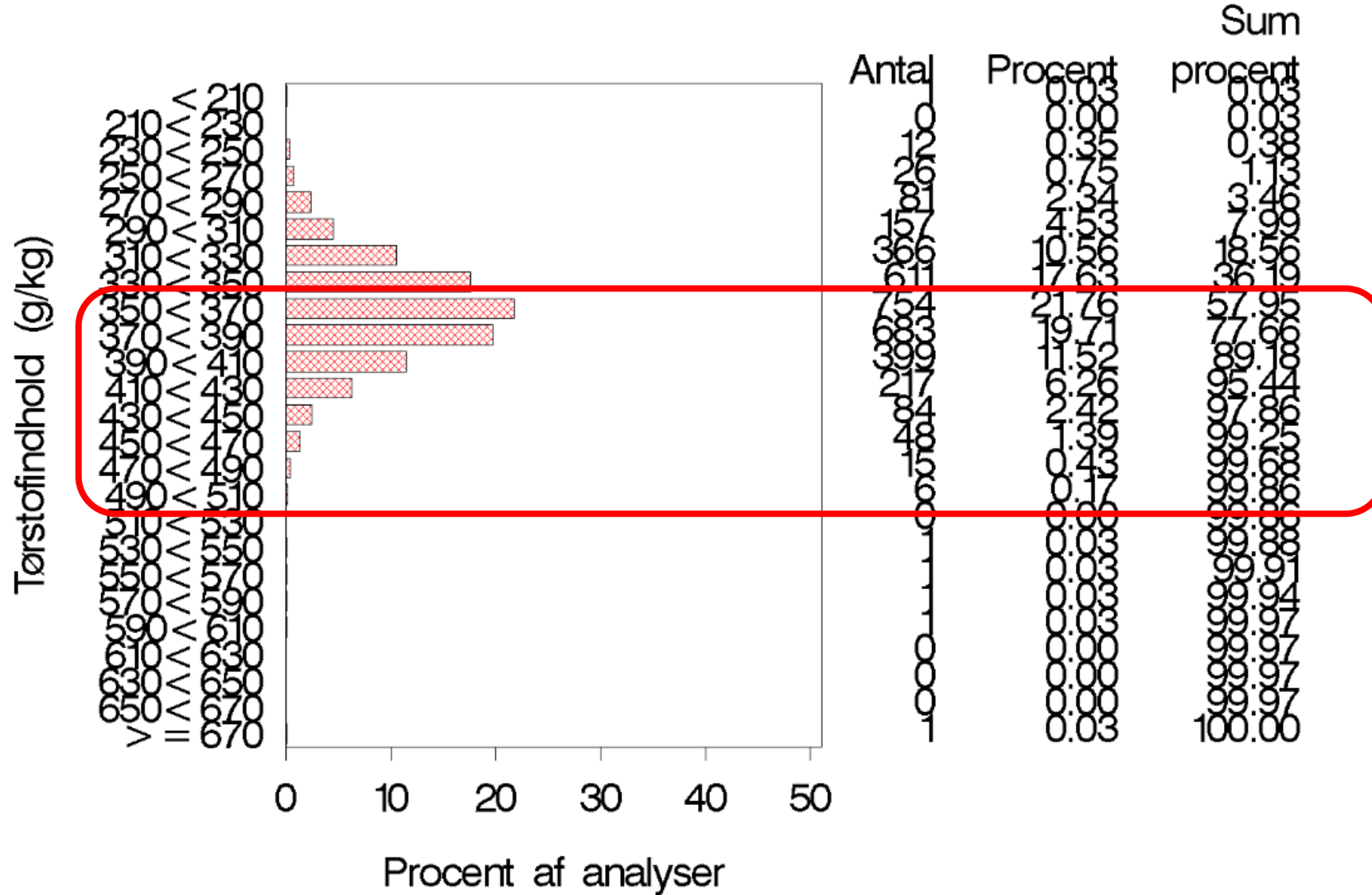

Data fra mark- og kvægdatabase

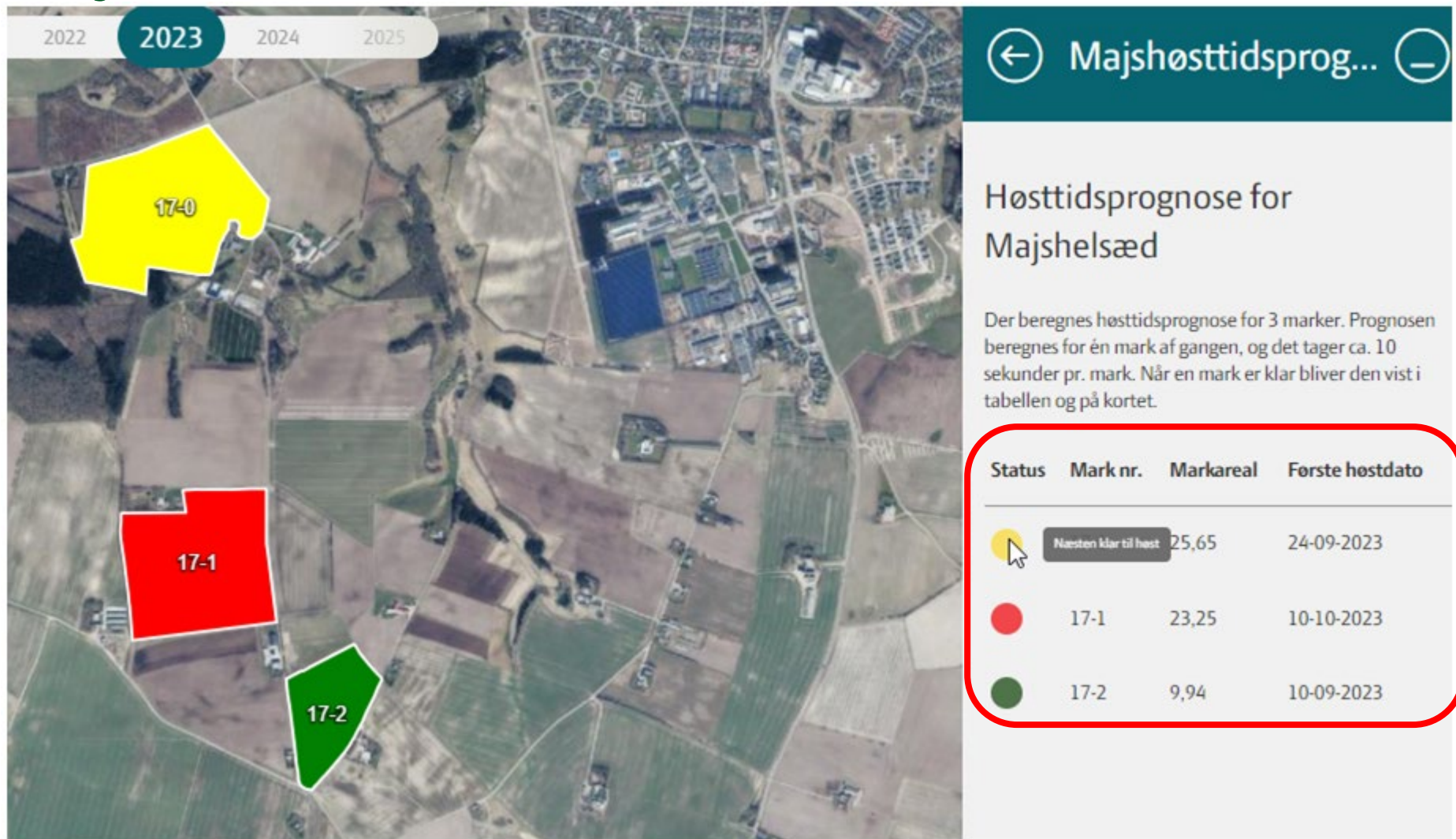
Senere høst

- Højere indhold af tørstof og stivelse
- Lavere FK NDF og FK organisk stof
- Tendens til lavere mælkeydelse

3465 majsanalyser høst 2023

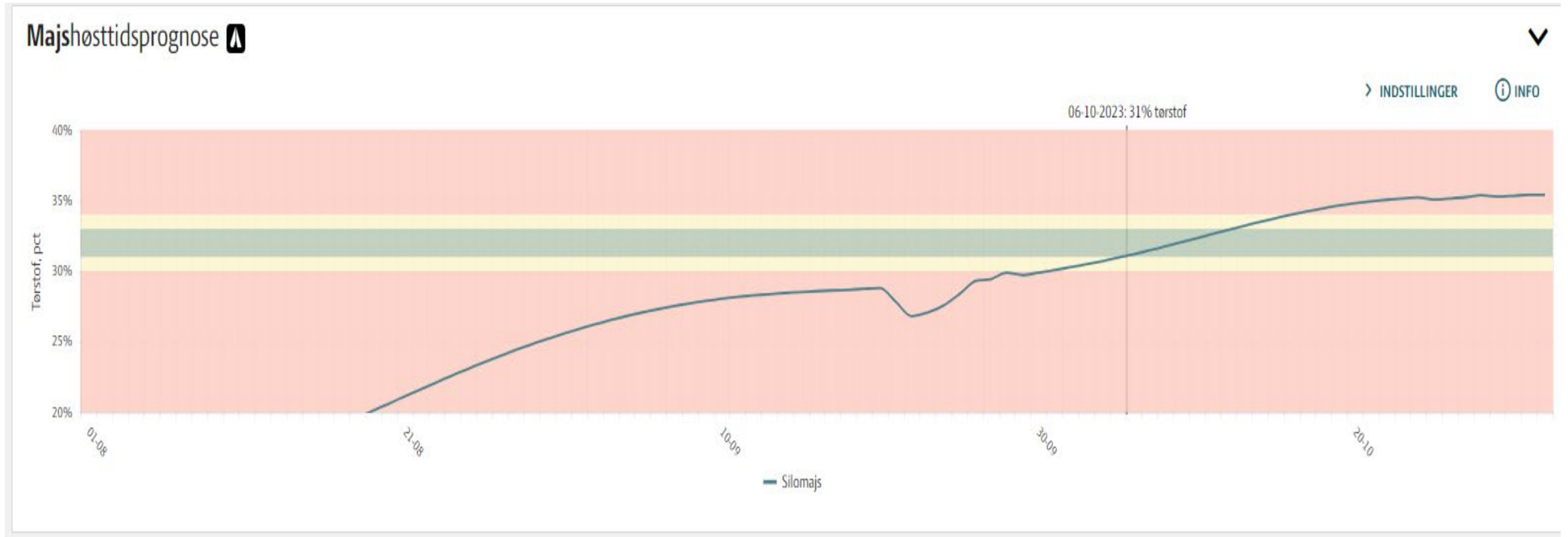

Majshøsttidsprognose – oversigt over høsttidspunkt i majsmarker

Majs-høsttidsprognose – Cropmanager.dk

Udbytteprognose

- Opdateret i 2023
- 4000 majsmarker 2016-2022
- Satellitdata, vejrdata, vandbalance, forfrugt
- Gns. afvigelse 1,3 ton tørstof pr. ha
- Nyt – historik for udbytte

Tak for opmærksomheden!